БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 217(5109) Вторник Октябриин 29 1946 он

Сен 20 мүнгэн.

Ерэхэ хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ үрһэ хүрэнгые түсэбэй ёһоор хаажа, үндэр баян ургаса түйлалгын үндэһэ һуурииие байгуулая!

Колхоз бүхэндэ өөрын үрһэнэй фонд байгуулха

«1950 ондо республикын колхозуудта гектар бүриһөө дунда жэшээгээр 10 центнер ургаса хурьялтые түйлажа, 3 миллион 380 мянган центнер хэмжээнэй ороoһо тарьяанай валова суглуулгые, гектар бүриһөө 150 центнер хартаабхын ургаса түйлажа, 1 миллион 470 мянган центнер хартаабхын валова суглуулгые гектар бүриһөө 115 центнер ургаса хуряажа, 575 мянган центнер овошиин валова суглуулгые хангаха»—гэжэ 1946—1950 онуудта БМАССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай Хуулиин соо тогтоогдоhон байна. Энэ хадаа республикын хүдөө ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй харюусалгые улам дээшэлүүлнэ.

Табанжэлэй түсэбөөр табигдаһан энэ зорилгые бэелүүлэн, үндэр ургаса хуряахын тулада түбхын түрүүн эрхим шанартай үрһэ хаахэ ябадал колхоз бүхэнэй зайлашагүй шухала уялга болоно. Манай республикын колхоз бүхэн энэ жэлдэ өөрын үрһэтэй байха дүүрэн аргатай. Ушарынь хадаа, советскэ правительство болбол республикын колхозуудай гүрэндэ уялгатаар тарьа тушааха түсэбые багадхажа, айхабтар ехэ хүнгэлэлтэ үгөө. Тиимэдэ хүрэнгын участогһаа абаһан тарьяанай хэрбээ ерэхэ жэлэй тарилгада дутаха байгаа һаа, колхоз бүхэн тарьа бэлэдхэлэй талаар гүрэнтэеэ тооцохотоео хамта, тарилгын бусад участогай ороoһые үрһэнэй фондо хэрэглэхэ байна.

Урда жэлнүүдтэ зарим колхозууд үрһэнэй фонд байгуулаадүй байһан аад, ороoһо тарьяагаа хайша хэрэгээр үриһэнэй эсэстэ гүрэнэй урда гараа тодожо һуудаг байгаа. Мүнөө иимэ ябдалые яабашье тэсэшэгүй. Колхоз бүхэн өөрынгөө тарилгада лаб хүрэхэ үрһэ хүрэнгэ хаагаадүй байбал, монсогоршье тарьа ондоо тээшэнь гаргашалха эрхэгүй байна.

Үрһэ хаалгые урдынхиһаа улам эршэтэйгээр ябуулха бүхы арга боломжотой байбашье, республикын колхозууд энэ шухала хэмжээ ябуулгые хангалтагүйгөөр үнгэргэжэ байха юм. Һүүлэй мэдээнһээ харахада, ороoһото культурануудай үрһэ хааха түсэб республика соо миил 8,4 процент дүүрэһэн байна. Аймагуудые абаад үзэхэдэ, диилэнхидээ арайхан арбаад процент үрһэ хаанхай байха юм. Прибайкальска аймаг оройдоо 179 центнер үрһэ хаажа, хамагай һүүлдэ ябана. Кударын колхозууд гүрэнтэеэ үни хада хүсэд тоосоһон аад, үрһэ хаалгаар оройдоошье урагшаа ябанагүй. Энэ аймаг мүнөө болтор үрһэ хааха түсэбөө миил 11,5 процент дүүргэһэн байха юм.

Республика дотор үрһэ хаалгын хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байһан шалтагаануудай нэгэн хадаа зарим аймагууд ургаса хуряалгые мэнэ һая болтор унжагайруулһан, тарья һүрилэлгэ, сохилгые хангалтагүйгөөр үнгэргэжэ байһанһаа болоно.

Хэтэрхэдээ, Ториин, Сэлэнгын, Закаменай аймагууд үрһэнэй участогай ургаса хуряалгые хамагай хойно табижа, нилээдгүй ехэ ороoһоео гээһэншье байха юм. Бичурын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз (правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Некипелов) аяар 200 гектар үрһэнэй тарьа мэнэ һая болтор хуряангүй байжа нилээдгүй ехэ гээлтэ хэбэ.

Үрһэнэй участогһаа абтаһан тарьяае ондоо тээшэнь гаргашалхагүй тухай шанга заабарине мэдэжэ байһан болобошье зарим колхозууд энэ заһабарине өөһэдөө мэдээд хазагайруулна. Жэшээлхэдэ, Заиграйн аймагай Тельманэй, Старо-Брянска сельсоведэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд үрһэнэй участогһаа хураһан 23—28 центнер шэниисэ ба овесые ондоо зүйлдэ гаргашалаа гэһэн мэдээн бии. Үрһэнэй тарьяае энэ мэтээр гаргашалһан ябадалнууд ондоошье аймагуудаар үзэгдэнэ.

Аймагуудай партийна, советскэ, газартаряалангай органууд ба колхозуудай эгээл шухала зорилго хадаа үрһэ хаалгые али болохоор шангадхаха ябадал болоно. Түбхын түрүүндэ колхоз бүхэн үрһэнэй тарьяае сохилго ба сэбэрлэлгые хурдан түргэнөөр ябуулха зэргэтэй. Эдэ бүхы хүдэлмэринүүдые үнгэргэхэдөө эрхим шанарай түлөө шанга тэмсэл хэхэ шухала. Юуб гэхэдэ, үрһэнэй тарьяан яаһашье холисогүй тон сэбэр, һайн шанартай байхань мэдээжэ.

Үрһэ хүрэнгэ хаагаад, тэрэниие хадагалха ябадалда ехэхэн анхарал табигдаха зэргэтэй. Колхозуудай амбаарнуудые гал забһаргүй, шииг нойтогүй, хуурай ба сэбэр байлгаха гээшэ зайлашагүй. Хүрэнгын тарьяае үдэр һүнигүй харуулһалха шухала. Энэ хүдэлмэри үнэн сэхэ, этигэмжэтэй хүнүүдтэ найдагдаха зэргэтэй.

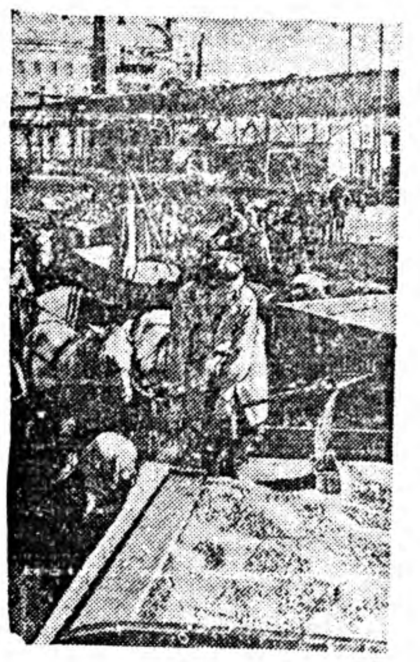
Газарай таһагуудай ба участково агрономууд болбол үрһэнэй шанарые саг үргэлжэ шалгажа байха үүргээ минуташье мартаха еһогүй. Тэдэнэр үрһэ хаалгын, сэбэрлэлгын үедэ колхозуудта саг үргэлжын туһаламжа ба заабари үгэжэ байха уялгатай. Муугаар сэбэрлэгдэһэн үрһэн тон бэлэхэнээр гэмтэдэг гээшэ. Тиимэдэ үрһые эрхим шанартайгаар сэбэрлэхэ хэрэгтэ колхозууд хамаг һаналаа табиха еһотой.

Хартаабхын үрһэ хаалга баһал хангалтагүйгөөр ябажа байна. Октябриин 20-ой мэдээгээр, республика дотор оройдоо 60.361 центнер хартаабхын үрһэн хаагдаһан гү, али түсэбэй 39 2 процент дүүргэгдэһэн байха юм. Гансал Баргажанай аймаг хартаабхын үрһэ хааха түсэбөө 127,4 процент дүүргээ. Тэрэнэй удаа Байкало Кударын, Кабанскын, Хоринн аймагууд оролсоно. Бэшэ аймагууд хартаабхын үрһэ хаалгые бултадаа муугаар ябуулна.

Республикын колхозно таряашадай нангин уялга хадаа Сталинска дүрбэдэхи табанжэлэй хоердохи жэлэй хабарай тарилгада бардам хүрэхэ, эрхим шанартай үрһэ хааха ябадал болоно. Энэ уялгаяа дүүргэхын түлөө үрһэ хаалгын талаар дутуу дундануудые колхоз бүхэн дары усадхажа, эрхим шанартай өөрын хүрэнгэ хааха еһотой—энэ болбол хэнээршье эбдэгдэшэгүй хуули болоно.

Колхоз бүхэн үрһэ хааха түсэбөө сүм дүүргэжэ, болохоео байгаа агууехэ һайндэртэ үнэтэ бэлэг бариха уялгатай.

АЖАЛАЙ ГАЙХАМШАГТА АМЖАЛТАНУУДААР АГУУЕХЭ ОКТЯБРИИН XXIX ОЙЕ ТЭМДЭГЛЭЕ!

Молотовско районой «Первая Пятилетка» гэжэ хүдөө ажахын түрүү артелиин колхознигууд Куйбышев городой эливаторта гүрэндөө тарьяае түсэбһөө гадуур тушаажа байна.

Тус колхоз 24 мянган пуд эрхим тарья тушаажа, гүрэндэ тарья тушаалгын түсэбые болзорһоонь урид дүүргэбэ.

А. Иевлевай фото (ТАСС-эй фотохронико).

Үндэр ургасын түлөө тэмсэл

Октябриин урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ «Улаан Яруна» колхозой членүүд Яруунын аймаг соо түрүүлжэ ябана. Энэ колхоз ургаса хуряалгые эгээл түрүүлэн дүүргэһэн юм. Удаань тарья һүрилэлгэ, сохилгые түргэлхэхэ талаар бүхы хэмжээнүүдые абажа, энэ хүдэлмэринүүдые саг соонь дүүргэһэн байна. Мүн аймаг соогоо түрүүлэн гүрэндэ тарья тушаалгые дүүргээ.

Намарай пар хахалха түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн байна. Мүнөө үедэ колхозой гол хүсэн тарья сэбэрлэхэ ба үрһэ хааха хүдэлмэринүүдтэ элсүүлэгдэнхэй.

Намар үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэхэ талаар тусгаар бригаданууд эмхидхэгдэһэн байна. Мүн хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ үбһэ тэжээлээ полевой стануудта шэрэжэ эхилээ.

Ц. Дондуков.

Элбэг ехээр огородой ургаса хуряаба

Иволгын аймагай колхозууд энэ жэлдэ элбэг ехээр огородой ургаса хуряажа абаад, гүрэнэй уялгата түлбэриие амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Октябриин 20-ой байдалаар тус аймагай колхозууд гүрэндөө 397 центнер огурцы ба 152 центнер помидор тушааха аад, 482 центнер огурцы ба 235 центнер помидор тушаажа даалгабаряа хэлэ үлүүлэн дүүргэбэ.

Илангаяа „Осоавиахим" гэжэ колхоз үндэр баян ургаса хуряаһан байна. Энэ колхоз гүрэндөө овощь тушааха түсэбөө аймаг соогоо эгээн түрүүн дүүргэһэн байха юм. Тиигээд Улан-Удын колхозно-совхозно базар дээрэ элдэб овощь худалдажа, 200 мянган түхэриг олзо колхоздоо оруулба. Һаяар 250 центнер эрхим шанартай помидор худалдахаяа Улан-Удэ абаашахань.

Үллэгшэ овощинь ажалта үдэргэ хубаагдаха. Дунда жэшээгээр нэгэ ажалта үдэртэ 0,3 килограмм помидор, 0,2 килограмм огурцы хүргэхэ юм.

Б. Дансорунов.

Хагда суглуулна

СОСНОВО-ОЗЕРСК. (Телефоноор абтаба). Адуу малай үбэлжэлгые эрхимээр үнгэргэхые уряалһан Кагановичын нэрэмжэтэ хүдөө ажалай артелиин членүүдэй хандалгые Яруунын колхозууд халуунаар угтажа байна.

Эгэтын сомоной Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой членүүд бүхэреспубликанска социалистическэ мүрысөөндэ эдибхитэйгээр оролсоод, үбһэ тэжээл нэмэжэ бэлэдхэхэ хэрэгтэ бүхы анхаралаа табижа байха юм. Тус колхозой правлени болбол таряанажалай бригада, малажалай фермэ, гүүртэнүүдэй членүүд бүхэндэ хагда суглуулха даалгабари үгөө. Тиин, түрүү хүнүүд энэ даалгабарияа дүүргэжэ эхилһэн байна.

112.200 түхэригэй арбилалта

Паровозой тата гэжэ частинуудые калпагуудые үйлэдбэрилгэ энээнэй урда ороо бэрхэ ажал гэжэ тоологдодог һэн. Тэдэ үнэндөөшье энэ калпагуудые нэгэ дүрпэлтэ хүдэлмэришэн халаан соо оройдоо 150—180 хэһэг бүтээн гаргадаг байһан юм.

Эдэ калпагуудые түргөөр, һайн шанартайгаар бүтээхэ үүсхэлые кузнечнэ цехын начальник Михаил Прокофьевич Савченко үүсхэһэн байха юм. Тэрэ эй хэдэн үдэр соо ухаалан зураһан чертежиин ёһоор конструктор Пинчук гэгшын хүтэлбэри доро тусхай зохеогдомол штамповкын хэб түхеэрэгдэһэн байна.

Һаяхан энэ хабые үйлэдбэри дээрэ туршан үзэхэдэ, тон һайн үрэтэй байба. Энэ штамповкын хэб дээрэ хэгдэһэн калпагуудайнь шанар һайжаруулагдажа, нэгэ хүдэлмэришэнэй ажалай бүтээсэ халаан соо 700 процентээр дээшэлүүлэгэбэ.

Паровоз бүтээлгын заводой директор болбол нүхэр Михаил Савченкын ухаалан гаргаһан түхеэрэлтэ халаа жэл соо 112.200 түхэригэй арбилалта хэхэ ба продукциин шанарые нилээд ехээр дээшэлүүлжэ, урдань 8 хүдэлмэришэдэй бүтээдэг ажалые нэгэ хүдэлмэришэн бүтээдэг болоо гэжэ тоолоно.

Мүн заводой бусад цехүүдэй хүдэлмэришэд үйлэдбэриин процессые хүнгэдхэһэн шэнэ шэнэ нарижуулгын түхеэрэлгэнүүдые зохёоно. Энэ жэлэй турша соо заводто паровоз бүтээлгын процессые хингадаруу һаа ба шанарые һайжаруулһан 233 уралан нарижуулгын дуралхалнууд оруулагдаһан ба тэрэнэй 69 дуралхалнууд үйлэдбэридэ хэрэглэгдэжэ, тон ехэ аша туһа үзүүлээ.

А. Коратаева.

ҮЙЛЭДБЭРИИНГЭЭ ТҮСЭБ ҮЛҮҮЛЭН ДҮҮРГЭНЭ

Судно-заһабарилгын заводой механическа цех 9 һарынгаа үйлэдбэриин түсэбые үлүүлэн дүүргэбэ. Энэ механическа цехынхид имагта нэгэ зорилготойгоор ажиллажа түйлаа гэһэнэ. Эндэ партийна эмхи организациин ехэхэн эмхидхэлэй хүдэлмэри хэһэн байна.

Партийна организациин агитаторнууд хүдэлмэришэдэй дунда агитационно-ойлгуулалмажын хүдэлмэ иие үргэлжэ ябуулна. Тэдэн эрэй зорилгонь зүб нэрэй гүйлжэ үгэлэн байха юм. Эгээн имагтаа энэ цех үйлэдбэриингөө түсэбые үлүүлэн дүүргэжэ, агууехэ Октябриин һайндэрые амжалтатайгаар угтаха аргатай болобо.

Н. Хазагаев.

РАЦИОНАЛИЗАТОР—СТАХАНОВЕЦ

Федор Федорович Козырь гэгшэ инструментальна цехтэ хүдэлмэрилһөөр 12 жэл болоо. Энэ үе соо хэдэн бүтээһэн ажалынь үгаа ехэ байха юм. Мүнөө шэнэ табанжэлэй түрүүшын жэлэй туршада ажал хүдэлмэри дээрэ ямар амжалтануудые түйлаһыень тэмдэглэхэ шухала болоно.

Федор Федорович паровоз бүтээлгэдэ хэрэглэгдэхэ шухала детальнуудые болбосоруулан үйлэдбэрилхэ талаар хэдэн олон техническэ мэргэжэлые шудалһан байха юм. Тиигэжэ энэ нүхэр хэдэн мастернуудай бүтээхэ детальнуудые гансаараа өөрынгөө станок дээрэ болбосоруулжа шададаг юм. Токарна ба бусад станогуудта хэдэн оньһожоруулга хэжэ ажалай бүтээсые ба шанарые дээшэлүүлһэн байна.

Тиихэтэеэ хамта нүхэр Козырь паровозуудай частьнуудые бүтээлгые хиидадхаха, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, хэдэн рационализаторска дуралхалнуудые оруулаа. Эдэ дуралхалнуудай нилээд олониинь мүнөө үедэ үйлэдбэри дээрэ хэрэглэгдэжэ, һайн аша туһа үгэһэн ба үгэжэшье байна. Жэшээлхэдэ, кислородно редукторай хүйтэ бариха фильтрые бүтээлгэдэ энээнэй урда тээ 7—8 минута хэрэглэгдэдэг байгаа. Мүнөө энэ нүхэрэй үнэтэ дурадхалай ёһоор тэрэ фильтрые оройдоо 0,5—1 минута соо бүтээхэ арга боломжо олгогдобо.

Мүн тэрэшэлээ нүхэр Козыриин дурадхалай ёһоор, энээнэй урда хэрэггүйдэ тоологдодог сайрай хаядаһан дахин шудхалгада оруулжа, детальнуудай үйлэдбэрилгэдэ хэрэглэгдэдэг болоо.

Ажал хүдэлмэри дээрээ эрхим шадабаритай ба баян дүй дүршэлтэй болоһон энэ нүхэр ежэлайнгаа даалгабариие һараһаа һарада үлүүлэн дүүргэнэ. Жэшээлхэдэ, август һарын даалгабариие 500 процент дүүргээ һаа, сентябрь һарын ажалай даалгабариие 600 процент дүүргэһэн байха юм. Тиихэтэеэ хамта, өөрынгөө дүй дүршэлэй түрүү методые бусадай шадабари болгохын түлөө тэмсэжэ байна. Гансахан сентябрь һарада 3 залуу хүдэлмэрилэгшэдые һургаба.

Ажал габьяагай ба үүсхэл зохёолгын жэшээнүүдые харуулдаг нүхэр Козырь болбол Октябрьска социалистическэ революциин урда тээхи мүрысөөндэ оролсожо, халаанайгаа нормые 900 процент хүртэр дүүргэдэг болоо.

Н. Базаров.

ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ЗЭРГЭДЭ

Шкипер нүхэр Федотов гэгшэ баржануудай командануудай дунда суутай болонхой. Тэрээндэ даалгагдаһан баржа 1946 оной навигациие эрхимээр үнгэргэжэ байна.

Мүнөө нүхэр Федотовой баржын команда бүгэдэнһөө түрүүлэн баржынгаа бага зэргын заһабариие өөһэдынгөө хүсөөр дүүргэһэн ба үбэлдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэриие дүүргэжэ байна. Мүн тэрэшэлэн шкипер Брянская гэгшын баржын команда Федотовой баржын командатай мүрысэн һайнаар хүдэлмэрилжэ байна.

Нүхэд Федотов, Брянская, Шейнский гэгшэд Байгал-Сэлэнгын пароходствын коллективэй дунда суурхаһаниинь гайхалгүй. Эдэнэр Октябрьска революциин һайндэрэй урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо абаһан уялгануудаа дүүргэжэ байнад.

И. Шалимов.

МҮРЫСӨӨНЭЙ АШААР

„Союзтехрадиогой" Бурят-Монгол АССР-эй таһагай коллектив Октябрьска революциин 29-дэхи ойн һайндэрлэлгын урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, муу бэшэ амжалтануудые түйлажа байна. Октябрь соо тус таһаг Ирейскэ леспромхозой дэргэдэ 50 ватт хүсэтэй радиоузел баряжа ашаглалгада оруулхаһаа гадна, тэндэ 150 радиоточконуудые толхоһон байна. Мүн Чулутайн леспромхозой дэргэдэ 100 радиоточкотой бэһа тиимэ радиоузел ноябриин 7 болтор ашаглалгада оруулагдахаар түхеэрэгдэжэ байха юм. Тэрэшэлэн, Торинн аймагай Сталинай ба Кировай нэрэмжэтэ колхозой радиоузелайнь аккумуляторнуудые һэлгэхээ нүхэр Романенкын бригада тиишэ ошоо.

Энэ жэлэй дүрбэдэхи квартал соо манай республикын колхозуудаар радиоузелнуудые бариха тухай Бурят-Монгол АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй октябриин 11-дэ гаргаһан тогтоолые саг болзор соонь хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө тус таһагай техникүүд Лободин, Влашич, Брюхов гэгшэд Хоринн, Кяхтын, Кударын Яруунын, Түнхэнэй аймагуудай колхозуудта хэлсээ бэталхаар бэшэнжэлэлгын хүдэлмэри ябуулхыень һаяхан эльгээбэ.

Е. Ринчинова.

Финансова хүдэлмэрилэгшэдэй уялга

Иволгын аймагай финансова хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан һаяхан үнгэрбэ. Суглаанда хабаадагшад Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхознигуудай уряалые дэмжэжэ, Октябриин урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо удаадахи уялгануудые абабад:

1) Октябрьска социалистическэ революциин һайндэр болтор налог ба страховой түлбэринүүдые ба урьһаламжын түлбэриие суглуулалгые сүм дүүргэхэ.

2) Ноосэлгын кассада мүнгэ хадагалха талаар гурбадахи кварталайнгаа түсэб ба һайндуранай страхованиин түсэб ноябриин 7 болтор 75 процент, Сталинска Конституциин үдэр—декабриин 5 болтор 100 процент дүүргэхэ.

3) Гүрэнэй олзын түсэб ноябриин 7-до 60 процент, декабриин 15-да 100 процент дүүргэхэ.

4) Аймагай ба хүдөө нютагуудай бюджедын олзые болзорһоонь урид декабриин 20-до дүүргэхэ.

Иимэнүүд уялгануудые абажа, эдэ хабаадагшад бүхы республикын финансова хүдэлмэрилэгшэдые мүнгэн зөөри элсүүлэлгын түсэбые болзорһоонь урид гүйсэдхэхын түлөө уряалба.

Транспорт дээрэ ашаа тээбэрилхэ ба буулгаха хүдэлмэриие механизацилга

Октябриин 23-да СССР-эй Министерствонүүдэй техническэ ба транспортно управленинүүдэй түлөөлэгшэдэй хабаадалгатайгаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи хүдэлмэри ехэтэй ба хатуу хүнлэ хүдэлмэринүүдые механизацилха талаар техническэ соведэй зүблөөн болобо. Техническэ соведэй член нүхэр А. В. Лейский гэгшэ транспорт дээрэ ашаа тээбэрилхэ ба буулгаха хүдэлмэринүүдые механизацилха талаар байдалай ба ойрын зорилгонууд тухай элидхэл хэлэбэ.

Элдэб янзын бүхы транспорт дээрэ ашаа тээбэрилхэ ба буулгаха ябадалые механизацилха гол зорилго хадаа хүдэлмэриин хүсые сүлөөлхэ, ажалай үйлэдбэрэлгые дээшэлүүлхэ, вагонуудай, гол мүрэнүүдэй ба далайн суданууд ба автомашинануудай эрьесыень түргэдхэлгэ болоно гээшэ гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ.

Мүн манай орон дотор миллион шахуу грузчигүүд бии. Табанжэлэй эсэстэ ашаа тээбэрилхэ хүдэлмэринүүдэй механизацилагдахада грузчигүүдэй тоо хахадтаа хүртэр хаһагдаха юм. Тэрэ үедэ ашаанай эрьесэнь 2—2,5 дахин үргэдхэглэхэ болоно. Тэрэ хадаа ашаа тээбэрилхэ ба буулгаха операцинуудые тон ехээр механизацилгаар түйлагдаха байна.

Автотранспортые механизацилха ябадалда онса анхарал табигдаха еһотой. Ойрын нэгэ хоёр жэлэй турша соо хэдэн арбаад мянган грузчигүүдые сүлөөлхэ ба машинануудай үйлэдбэрилгые эрид үргэдхэхэ тиимэ оньһожоруулагдаһан механизмуудые бүтөөн гаргахань шухала гэжэ элидхэлшэ зааба.

Үгэ хэлэһэн министерствонүүдэй түлөөлэгшэд болбол ашаа тээбэрилхэ ба буулгаха механизмануудые—крануудые транспортернуудые, механическаар ашаа тээбэрилдэг машинануудые үйлэдбэрилгые үргэдхэхэ тухай хэлэбэд.

(ТАСС)

Шэнэ заводууд баригдахань

Бурят-Монгол АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи барилгын материалнуудай ажаүйлэдбэриин управлени Дээдэ-Березовкодо черепицэ үйлэдбэри хэхэ завод барихэ гэжэ түсэблэбэ. Тус завод жэлдээ 300 мянган черепицэ хэхэ аргатай болохо юм. Заводой барилга 1947 ондо дүүргэгдэхэ байна. Тэрэшэлэн, тус управлени шэнэ табанжэлэй түсэбэй ёһоор Иволгын аймагай Шулуутай гэжэ нютагта известкын завод, Прибайкальска аймагай Елевка гэжэ тосхондо известко ба мел үйлэдбэрилхэ завод бариха юм. Эдэ завод жэлдээ 3.000 тонно известко ба 150 000 тонно мел гүрэндэ үгэхэ болохо гэжэ харалагдана.

(Манай корр).

Колхозуудта агитбригаданууд

Ажалшадай депутадуудай Тарбагатайн аймагай соведэй гүйсэдкомой культурно-гэгээрэлэй албан газарнуудай таһагаар эмхидхэгдэһэн агитбригаданууд ургаса хуряалгын үедэ колхознигуудай дунда ехэхэн хүдэлмэри ябуулһан байна. Агитбригаданууд эмхидхэгдэһэнһээ хойшо 16 концертнэ вечернүүдые үгэхэһөө гадна, 28 кино картинын сеанснуудые харуулһан байха юм. Нүхэр Кокориноор толгойлогдоһон агитбригада Барикино-Ключевскойн ба Нижне-Жиримскэ сельсоведүүдэй 5 колхозуудые хангаһан байна. Эдэнэр уранһайханай самодеятельностиин 5 вечер үнгэргэбэ, баһа 5 элидхэл уншагдаа, мүн «Дайшалхы хуулаһанууд» ба ханын газетэнүүд болон диаграммануудые гаргагдаһан байна.

ПРОПАГАНДИСТНУУД БА АГИТАТОРНУУДТА ТУҺАЛАМЖА

СОВЕТСКЭ НИИТЫН БАЙГУУЛАЛТЫН ИЛАЛТА

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу-ехэ дайнда илаһан Советскэ Союзай илалта болбол хамагай түрүүндэ советскэ ниитын байгуулалтын илалта мүн болоно гэжэ нүхэр Сталин һунгагшадай урда 1946 оной февралиин 9-дэ хэлэһэн үгэ соогоо зааһан байна.

Советскэ арадай морально-политическэ хүсэн хадаа гражданска дайнай ба интервенциин үеыхидэ орходоо энэ дайнда бүри ехэ үндэр хэмжээндэ гараһан байна. Тылдэ ба фронтдо гаргаһан советскэ хүнүүдэй баатаршалга болбол урдань үзэгдөө харагдаагүй гэжэ тоологдодог байһан гражданска дайнай үеын баатаршалгые үлүү гараһан байна. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу-ехэ дайнда гитлеровскэ Германиие илахын тула морально-политическэ хүсэн дабуу байхаһаа гадна материальна хүсэн—буу зэбсэг ба һомо дарийн шанар, бүхы сэрэгэй техникын ба тэрээнэй шанар дабуу байхань зайлашагүй байгаа.

Манай орон болбол 1941—1945 онуудта болоһон Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда энэ зорилгые амжалтатайгаар шиидхэжэ шадаһан байна. Теэд, манай орон дотор үйлэдбэриин социалистическэ арга батажажа, советскэ ниитын байгуулалтын илаһанай ашаар энэ зорилго шиидхэгдэжэ шадагдаха болоһон байха юм.

Ушар иимэһээ 1941—1945 онуудта болоһон Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда илаһан Советскэ Союзай илалта болбол хамагай түрүүндэ советскэ ниитын байгуулалтын илалта мүн болоно, гансахан лэ энэ байгуулалтын үндэһэ һуури дээрэ дайниие амжалтатай ябуулха экономическа база бии болгогдоо. Хуушан Россиин технико-экономическа талаараа гээгдэнги байдал ба империалистическэ гүрэнүүдэй дайнай, технико-экономическа базые ехээр үргэдхэхэ гэһэн һэдэлгэ гараад байһан байдал дотор, манай ороной гээгдэнги байдалһаа технико-экономическа, хүгжэлтэдэ шата дамжаха хүгжэлөөр бэеэ хамгаалгын материальна хэрэгсэлнүүдые бэлэдхэлгэ амжагдахагүй байгаа. Гансахан лэ хурдабшалһан хүдэлөөн, гансахан лэ түргэн хүгжэлтэ манай орониие гээгдэнги байдалһаа түрүү, аграрна оронһоо индустриальна орон болгожо шадаха ба шадаһаншье байха юм. Сталинска табанжэлнүүд соо хэгдэһэн тиимэ ехэ хүгжэлтэ хэрэгтэй байһан байгаабшуу.

Гэбэшье, тэрэ хурдабшалһан хүдэлөөн, тэрэ хүгжэлтэ Россиин хуушан ниитын байгуулалтын база дээрэ хэгдэжэ шадагдахагүй һэн. Тиимэ хүгжэлтэ хадаа гансахан лэ үйлэдбэриин шэнэ социалистическэ аргын үндэһэ һуури дээрэ хэгдэжэ болохо байба. Гээгдэнги байдалһаа даб гэжэ гараха гэһэн һэдэлгэнүүд Россиин түүхэдэ байбашье, эдэ һэдэлгэнүүдынь амжалта туйлаагүй байһан юм. «Ороноо индустриализацилга ба ВКП(б)-дэ гараһан баруунай хэлбэрил тухай» хэлэһэн үгэ соогоо нүхэр Сталин иигэжэ заана: «Петр Великий болбол нилээд хүгжэнги баруун зүгэй оронуудтай ажал хэрэг ябуулжа байхадаа, сэрэгүүдээ хангаха ба оронойнгоо бэеэ хамгаалгые шангадхахын тулада завод ба фабрикануудые айхабтар яаралтайгаар барижа бэлэй, энэнь хадаа гээгдэнги байдалай хүреэ сооһоо даб гэжэ гарахые оролдоһон тиимэ нэгэн һэдэлгэ байгаа. Гэбэшье хуушан ангинуудай нэгэниинь, феодальна аристократишье, буржуазишье манай ороной гээгдэлые усадхаха зорилгые шиидхэжэ шадахагүй байһаниинь мэдээжэ юм».

Үеын үеһээ хойшо гээгдэнги байдалые усадхаха зорилгые гансахан лэ пролетариат шиидхэнэ, гансахан лэ «большевигүүдһээ бэшэ хэншье» шиидхэжэ шадахагүй гэжэ мүн нүхэр Сталин зааһан юм.

Тиимэл хадаа большевигүүд энэ зорилгые шиидхэхэ үүргэтэй. Тэдэнэр хадаа обществые социалистическээр шэнэдхэн байгуулха, үйлэдбэриин шэнэ харилсаа—ниитын шэнэ байгуулалта зохеон байгуулха гэһэн программатай ба политикатай байгаа.

Социалистическэ үйлэдбэриин харилсаан хадаа өөрынгөө шанараар үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй түргэн хүгжэлтын формо мүн болоно. Нүхэр Сталин болбол үйлэдбэрилгын хүсэнүүд ба үйлэдбэриин харилсаануудай холбогдол ба харилсан туйлалсалай хуулиие тодорхойлжо зуураа иигэжэ хэлэнэ:

«Эхин түрүүн, обществын үйлэдбэрилгын хүсэнүүд хубилдаг ба хүгжэдэг, янигээд һүүлэрынь эдэ хубилалтануудһаа дулдыдажа ба энээнтэй зохилдуулагдажа —хүнүүдэй үйлэдбэриин харилсаанууд, хүнүүдэй экономическа харилсаанууд хубилдаг байна. Тингэбэшье, энэ хадаа үйлэдбэриин харилсаанууд болбол үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй хүгжэхэ ябадалда нүлөөлнэгүй гэһэн ба һүүлшынхинь түрүүшынхиһээ шалтагаалнагүй гэһэн удхатай бэшэ. Үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй хүгжэлтэһөө дулдыдажа хүгжэхэ зуураа, үйлэдбэриин харилсаанууд болбол өөрынгөө ээлжээндэ үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй хүгжэлтэдэ нүлөөлжэ, тэрээниие түргэдхэдэг гү, али аалидхадаг байна». («ВКП(б)-гэй түүхэ. Хуряангы курс» нюур 117).

Гэхын зуура социалистическэ үйлэдбэриин харилсаанууд дооро дурсагдаһан онсо өөрэ илгаануудаар тодорхойлогдоно. Гэбэл, социалистическэ байгуулалтын урда тээхи үеын шэнэ байгуулалта бүхэн түрүүшээр үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй хүгжэлтые түргэдхэжэ тэрээндэ туһалдаг, гэбэшье хожомоо үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй хүгжэлтэдэ һаад болодог байгаа. Тиихэдэ социалистическэ ниитын байгуулалта гээшэ үйлэдбэриин харилсаанууд хадаа үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй шанартай гүйсэд тааралдана гэжэ тодорхойлдог, тиимэ дээрэһээ үйлэдбэриин харилсаанууд үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй хүгжэхэ ябадалда хододоо туһалдаг байха юм. Ушар иимэһээ социалистическэ бэшэ ямаршье байгуулалтада орходоо социализм болбол үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй хүгжэлтын жэшээлэшэгүй түргэн хурдабшалалые бии болгохо шадабаритай байна.

Капитализмһаа үлүү һайн байһанаа харуулхадань социализмда 100-һаа доошо бэшэ жэл хэрэгтэй гэжэ манай орондо советскэ ниитын байгуулалтые зохеон байгуулгада эсэргүү ябуулга хэжэ байһан, манай Эхэ ороной дайсад—троцкистнүүдэй хэлэдэг байһаниинь мэдээжэ байна.

Социалистическэ байгуулалтаһаа арсаха ябадалые гаргаха ба капитализмые дахин бодхоолгын үүдэ нээхэ гэһэн удхатай троцкистнүүдай энэ «баримталгые» өлирүүлхэ зуураа, нүхэр Сталин болбол үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй хүгжэлтын түүхые хурдабшалалайнь талаар абажа, ниитын-экономическа элдэб формацинуудтай тааралдуулан тон гүнзэгы научно согсолон үгэһэн байна гэбэл:

«Феодальна системын ажахы болбол.—гэжэ нүхэр Сталин хэлэнэ.—богоолшолгын системын ажахыһаа үлүү һайн байһанаа баталан харуулхын туладань энээндэ хоер зуун жэл шахуу саг хэрэгтэй байгаа гээшэ һэн ха. Ондоо байха арганшье үгы байгаа. Ушарынь тэрэ сагта хүгжэлтэ болбол айхабтар удаанаар ябажа байдаг ба үйлэдбэриин техникэ тон бүдүүлиг байһан байна.

Буржуазна системын ажахы болбол феодальна системын ажахыһаа үлүү һайн байһанаа баталан харуулхын туладань энээндэ зуун жэл шахуу гү, али тэрээнһээшье ехэшэг саг хэрэгтэй болоһон байна. Буржуазна системын ажахы хадаа феодальна обществын досоонь байха үедөө феодальна системын ажахыһаа үлүү һайн, бүришье үлүү байһанаа харуулһан байха юм. Хугасаа болзоройнь илгаа хадаа буржуазна системын ажахын хүгжэлтын хурдан түргэн байһан дээрэһээ ба нилээд хүгжэнги техникэтэй байһан дээрэһээ болоно.

Тэрэ сагһаа хойшо техникэ болбол үзэгдөө харагдаагүй амжалтануудые туйлажа, хүгжэлтын ябаса галзуу түргэн болоһон байна. Социалистическэ системын ажахы болбол капиталистическэ системын ажахыһаа үлүү һайн байһанаа баталан харуулхынь тулада зуутаад хирын жэл хэрэглэгдэхэ юм гэжэ һанаха ямар баримта бии гээшэб гэжэ асуугдана? Мүлжэгшэд бэшэ, харин үйлэдбэрилэгшэд үйлэдбэриие өөһэдөө оройлдог болохо,—энэ ушар хадаа социалистическэ системын ажахы болбол ажахые долоомильна алхамаар урагшань ябуулжа шадаха бүхы арга нүхэсэлтэй байһанайнь ба капиталистическэ системын ажахыһаа үлүү һайн байһанаа бүри богонихон болзор соо харуулжа шадаха байһанайнь агууехэ нүхэсэл мүн бэшэ гү? Социалистическэ ажахы болбол үлэмжэ нэгэдэмэл ажахы мүн байһан ба социалистическэ ажахы болбол түсэбэй еһоор ябуулагдажа байдаг энэ ушар хадаа—доторой зөрилдөөндэ таһар татуулжа, кризистэ химэлүүлжэ байгаа капиталистическэ системын ажахыһаа социалистическэ ажахы үлүү һайн байһанаа тон богонихон болзор соо харуулха бүхы баримтануудтай байһаниие гэршэлнэ бэшэ гү?» («Оппозици тухай» нюур 537 338).

Нүхэр Сталинай энэ научна уридшалан харалга хадаа гайхамшагтайгаар ажабайдалай шалгалтые дабажа гараба. Советскэ ниитын байгуулалтын үндэһэ һуури дээрэ, индустриализациин капиталистическэ методһээ уг үндэһөөрөө өөрэ ондоо байһан, ороноо индустриализациин советскэ методэй ашаар ба хүдөө ажахые коллективизацилгын ашаар манай орон үзэгдөө харагдаагүй түргэнөөр гээгдэнги оронһоо түрүү орон болон хубилһан байна. Энэ хубилалтада оройдоо 13 жэл шахуу саг хэрэглэгдэһэн юм, гэхэ зуура, ороной гээгдэнги байдалһаа прогрессто простой ба «юрөөр» хүгжэхэ оршон байдал дотор тиимэ хубилалтада хэдэн олон арбаад жэлнүүд хэрэглэгдэхэ байгаа. Энэ хадаа гээгдэнги, аграрна Росси болбол Октябрьска революцигүйгөөр ба социалистическэ байгуулалтагүйгөөр империалистическэ агрессорнүүдтэ сохигдожо, бэеэ даанхай держава байхаяа зогсохонь лабтай байгаа гэжэ харуулна.

Үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй хүгжэлтые түргэдхэдэг ба дайнай ябасада туйлай ехэ үүргэ эзэлһэн советскэ ниитын байгуулалтын энэ онсо илгаа болбол тэрээнэй үшөө ондоо онсо илгаагаар нэмэгдэдэг. Гэбэл, энэ хоёрдохи онсо илгаань хадаа—тэрээнэй хүсэндэ хүрэмэ эмхидхэл мүн болоно.

Ямаршье ондоо арми бэшэ, имагтал Улаан Арми германска армиин нюрга булга дараһан ба ямаршье ондоо гүрэн бэшэ, имагтал советскэ гүрэн гитлеровскэ Германиин ба тэрээнэй вассалнуудай гол хүсэнүүдые бута сохилго эмхидхэжэ бэелүүлжэ шадаһан байна гэжэ дайн эли тодоор харуулба.

Энэ ушар юу харуулнаб?

«Дайн гээшэ арад бүхэнэй бүхы материальна ба духовно хүсэ шадалые хамаг талаарынь туршан шалгаха ябадал юм гэһэн Ленинэй элитэ заабариие мүнөөнэй дайн бүхы хүсөөрынь баталан гэршэлбэ.—гэжэ нүхэр Сталин Агуу-ехэ Октябрьска социалистическэ революциин 26-дахи ой тухай элидхэл соогоо хэлэнэ.—Тиин ажахынгаа хүгжэлтэ ба эмхидхэлэй талаар, өөһэдынгөө сэрэгүүдэй дүй дүршэл, мэргэжэл шадабари ба дайшалхы зоригоор, дайнай бүхы үедэ арад зонойнгоо хатуужал ба нэгэдэлэй талаар өөрынгөө дайсанһаа хүсэтэй байһан гансахан лэ тиимэ гүрэн энэ хүшэр хүндэ байдалые илан дабажа шадаха юм гэжэ дайн сэрэгүүдэй түүхэ һургадаг. Манай гүрэн сохом лэ иимэ гүрэн мүн гээшэ».

Гитлеровскэ Германида эсэргүү Советскэ Союзай Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда ниитын ба политическэ байгуулалтаара тад ондоо хоер гүрэн урда урдаһаа хаража байлдаа һэн. Ушар иимэһээ, гитлеровскэ Германиие Советскэ Союзай илаһан илалта хадаа дайсандаа орходоо эрхим һайн ажахын эмхидхэлтэй, дайнай үедэ арадай бүхы хүсые дайсанда сохилто үгэхэ хэрэгтэ элсүүлхэ эрхим һайн формын үндэһэ һуури боложо үгэһэн советскэ ниитын ба политическэ байгуулалтын илалта мүн болоно.

Предприятинуудай бүтээн гаргаха зүйлнүүдые өөршэлһэн бүхы үйлэдбэриин ресурснүүдые шэнээр хубаарилха, предприятинуудта фонднуудые ба хүдэлмэришэдэй хүсые шэнээр хубаарилха, мүнгэн зөөриие шэнээр хубаарилха, ажаүйлэдбэриие хэмжээнай талаар үзэгдөө харагдаагүйгөөр эвакуацилха ба тэрээниие шэнэ районуудта һууурижуулха; үйлэдбэриин шэнэ хүсэнүүдые байгуулха мэтын дайгаар табигдаһан орёо зорилгонууд болбол гансахан лэ советскэ ниитын байгуулалтын ба түсэбэй еһоор ябуулагдажа байгаа социалистическэ экономикын үндэһэ һуури дээрэ амжалтатайгаар туйлагдажа шадагдаһан байна.

Үмсын ажахын оршон байдалда иимэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ дабагдашагүй зөрилдөөнүүд ба бэрхэшээлнүүд тохёолдохо байгаа—гэхэ зуура, советскэ ниитын байгуулалта хадаа Эхэ ороноо тэрээнэй дайсадһаа хамгаалха хэрэгтэ тон таарамжатайгаар ажахые сэрэгэй байдалда зохилдуулан табиха арга олгоһон байха юм.

Советскэ ниитын байгуулалта өөрөө эмхидхэлэй ажал-ябуулгын талаар жэшээлэшэгүй гүн гүнзэгы үүсхэн байгуулалтын үрэ мүн болоно. Советскэ засаг байгуулха хэрэгэй гол түлэб дүүрээд байхада, партиин үмэнэ эмхидхэлэй зорилго угаа ехэ хүсэтэйгөөр тобойн гараа һэн, гэжэ Ленин зааһан байна. «Гражданска дайнда илаха шадабариһаа гадна, этигүүлхэ шадабариһаа гадна, бодото хэрэг дээрэнь эмхидхэхэ шадабари зайлашагүй... гэжэ бодожо үзэхэ хэрэгтэй»—гэжэ Ленин бэшээ һэн. (Том XXII, нюур 442). Саашань энэ болбол—тон бэрхэтэй зорилго ба «имагтал энээниие (гол түлэб) шиидхэһэнэйнгээ һүүлдэ Росси хадаа гансахан советскэ бэшэ, мүн социалистическэ республика боложо шадаа гэжэ хэлэхэдэ болохо байна» гэжэ Ленин заана. (Мүн тэндэ). Советскэ социалистическэ республика, советскэ ниитын байгуулалта болбол Ленин ба Сталинай сэсэн мэргэн хараалалгын, агууехэ Сталинаар табигдаһан ба тэрээнэй ударидалга доро советскэ оломиллион арад зоноор ажабайдал дээрэ бэелүүлэгдэһэн сэсэн мэргэн идейнэ бэелэлтэ мүн болоно. Советскэ ниитын байгуулалтые зохеон байгуулгын ябаса соо Ленин-Сталинай партиин суглуулан эмхидхэлэй дүршэл үргэжэһэн ба арбижаһан байна, арадай гүн дундаһаа гараһан ба ажабайдалай шэнэ маяг формын үүсхэн байгуулалтатай ниитэрһэн эмхидхэлэй талантнуудай зэргэ ургаһан байна. Социалистическэ байгуулгын ябаса, советскэ ниитын байгуулалтые зохеон байгуулгын ябаса хадаа мүн арадые политическэ талаар хүмүүжүүлгын, советскэ хүнүүдтэ социалистическэ оюун мэдэрэл хүмүүжүүлгын, ниитэ арадай хүсэлэлнүүдые ойлгохо мэдэрэл бэхижүүлэлгын агууехэ һургуули байгаа. Советскэ ниитын байгуулалтын зохеон байгуулгын ябаса соо арад зониие эмхидхэхэ тэдэнэй оюун мэдэрэл ба зоригые эмхидхэхэ талаар манай партиин үшөө энээнэй урда байгаа дүршэл ургаа ба арбижаа; энээнтэй хамта хүн түрэлхитэнэй түүхэдэ ямаршье ниитын хүсэнүүдтэ энээнэй урда тээ байгаагүй шэнэ дүршэл—туйлай ехэ ороной хэмжээн дээрэ социалистическэ ажахые эмхидхэхэ дүршэл олдоо гээшэ.

Советскэ ниитын байгуулалтын хүсэниинь юундэ байнаб гэхэдэ. тэрэ хадаа обществын эмхидхэлэй эрхим һайн формо мүн ба үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй ямаршье һаадгүй хүгжэлтөөр тодорхойлогдодог байна. Советскэ ниитын байгуулалта болбол нүхэр Сталинай зааһанай еһоор «арадай гүн дундаһаа ургажа гараһан ба тэрээнһээ айхабтар ехэ дэмжэлгэ абажа байдаг бодото арадай байгуулалта мүн». Советскэ засаг болбол имагтал арадай түрэл засаг болохо тула түгшүүритэй минутын болоходо советскэ гүрэнэй хододоо гаргажа байгаа тэрэ харагдаа үзэгдөөгүй хүсэн ба диилдэшэгүй байдал тайлбарилагдана. Эсэгэ ороноо хамгаалгын он жэлнүүд соо Советскэ Союзай илалтатайгаар тэсэһэн тэрэ шалгалтануудые ондоо ямаршье гүрэн, ондоо ямаршье ниитын байгуулалта тэсэхэгүй һэн.

Немецко-фашистска булимтарагшад болбол советскэ ниитын байгуулалта тогтууригүй байха гэжэ найдаад, энээндэ илалтынгаа нүхэсэл хараһан юм. Буржуазна лагериин элдэб скептигүүд ба хара һаналтан энээнииень дабтан баталалсажа байгаа бэлэй. Бодото хэрэг дээрээ тад һөөргэ юумэ болоо: гитлеровскэ Германиие Советскэ Союзай илаһан илалта болбол хамагай түрүүндэ советскэ ниитын байгуулалтын илалта мүн болоһон байха юм.

Энэ түүхэтэ баримтын агууехэ удхашанар юундэ байнаб гэхэдэ энэ хадаа советскэ ниитын байгуулалтын дабагдашагүй бүхэ голтой байһаниие, тэрээнэй мүнөө сагай дэлхэй дээрэ эгээл бүхэ голтой байһаниие баталан харуулаа. Ленин—Сталинай партиин ударидалга доро ябажа социалистическэ общество байгуулһан ба фашизмын хүсэнүүдые илажа, бүхэдэлхэй дээрэ түүхэтэ илалта туйлаһан советскэ арад болбол өөрынгөө хүсэндэ хэлбэришэгүй найданги ба дайнай һүүлдэхи агууехэ зорилгонуудые шиидхэхээр бэлэн байна. Үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй хүгжэлтые түргэдхэн нүлөөлдэг советскэ ниитын байгуулалта ба тэрээндэ байһан эмхидхэхы хүсэн хадаа шэнэ сталинска табанжэлэй арадай ажахын түсэбые амжалтатай дүүргэлтын нүхэсэл, партиин ба арадай сэсэн мэргэн вождь нүхэр Сталинаар хараалагдаһан, манай Эхэ ороной коммунизм тээшэ дабхиха агууехэ программые амжалтатай бэелүүлхын нүхэсэл мүн болоно.

1935 ондо Кольско хахад арал дээрэ Заполярида тон томо предприяти мүн болохо—«Североникель» гэжэ комбинат баригдажа эхилһэн байгаа. Анханда тэндэ тосхон һуури бии боложо, хожомынь тэрэнь Мончегорск гэжэ нэрэтэй город болоо һэн.

Мүнөө энэ комбинат болбол һараһаа һара бүри үйлэдбэриингээ программые үлүүбшэлэн дүүргэдэг, үнгэтэ металлургиин Министерствын түрүү предприяти болонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: комбинатай хайлуулгын цехэй электорпечиин таһаг соо. Эрхим хайлуулагшадай нэгэн П. А. Фоченко гэгшэ хүдэлмэрилжэ байна.

В. Минкевичын фото. (ТАСС-эй фотохронико).

Партийно-комсомольско ажабайдал

Партийна суглаае бэлэдхэлгүйгөөр үнгэргэнэ

«Партиин ургалта ба ВКП(б)-дэ шэнээр орогшодтой партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэринүүдые шангадхаха хэмжээнүүд тухай» ВКП(б)-гэй ЦК гэй ба партиин Областной комитедэй XXIV пленумэй тогтоолнуудһаа зүб тобшолол хэжэ шадаһан партийна эхин организацинууд партийна суглаануудые саг болзор соонь һайн бэлэдхэлтэйгээр үнгэргэдэг болоо.

Гэбэшье, энэ шухала партийна хүдэлмэри Түнхэнэй аймагай олонхи партийна эхин организацинуудаар тон хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Жэшээлхэдэ, Сагаан-Нуурай сомсоведэй дэргэдэхи территориальна партийна эхин организаци (секретариинь нүхэр Садыева) үнгэрэгшэ 9 һарын туршада арайхан гэжэ 2—3 суглаа үнгэргэһэн байгаа. Тэрэшэлэн «Улаан Шанай» (секретариинь нүхэр Данжеев), «Память Кирова», «Гигант» гэхэ мэтын колхозуудай партийна эхин организацинууд болбол партийна суглаануудые ямаршье бэлэдхэлгүйгөөр үнгэргэдэг байха юм.

Зарим партийна эхин организацинууд хадаа зүбшэн хэлсэһэн асуудалнууд тушаагаа ямаршье тогтоол абадаггүй заншалтай байна. Жэшээнь, «Красный пахарь» гэжэ колхозой парторганизаци (секретариинь нүхэр Попов) энэ оной мартын 15-да болоһон суглаан дээрээ ВКП(б) гэй Обкомой XXIV пленумэй дүн тухай гэһэн асуудал зүбшэн хэлсээд, «энэ шиидхэбэриие нэгэн дуугаар баталха» гэжэ «тогтоол» абаһан байгаа. Теэд, иимэ «тогтоол» баталһан суглаан дээрэ байлсаһан партиин аймкомой сэрэгэй таһагые даагша нүхэр Александров гэгшэ энэ талаар ямаршье заабари үгөөгүй байхань тон гайхалтай.

Тэрэшэлэн «Буркавполк» гэжэ колхозой парторганизациин секретарь нүхэр Цыдыпов гэгшэ партийна суглаае ямаршье бэлэдхэлгүйгөөр үнгэргэдэг байна. Жэшээлхэдэ нэгэ болоһон партийна суглаан дээрээ «хабарай тарилгын ябаса тухай ба колхозойнгоо сабшалан хадалангые һайжаруулха тухай» асуудал зүбшэн хэлсээд, иимэ тогтоол абаһан байха юм: 1). «Тарилгын хүдэлмэриие Германиие илаһан үдэр хүртэр дүүргэхэ». 2: «Хадалан сабшалан дээрэхи шулууе майн 5 хүртэр суглуулжа дүүргэхэ», гэһэн байгаа. Энээнһээ хэн юу ойлгохо гээшэб?

Ушар иимэһээ партийна эхин организацинууд болбол ВКП(б)-гэй Обкомой XXIV пленумэй шиидхэбэриие үдэр бүриингөө хүдэлмэри дээрэ гарай хүтэлбэри болгожо, партиин доторой хүдэлмэриие уг үндэһөөрынь һайжаруулха үүргэтэй.

С. Ситников.

Хүдэлмэрилдэггүй комсомольско эхин организаци

ВЛКСМ-эй ЦК-гай ээлжээтэ XV пленум „1946—1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэбэй дүүргэлтэдэ залуушуудай хабаадалга тухай" асуудал зүбшэн хэлсээд, комсомольско организацинуудай үмэнэ айхабтар харюусалгатай ба хүндэтэй зорилгонуудые табиһан бэлэй.

Гэбэшье, Заиграйн аймагай Дабаатын сомоной „Улаан Эрхириггэнэ" хүдөө ажалай артелиин дэргэдэхи комсомольско эхин организаци энэ талаар тон бага хүдэлмэри хэнэ. Энэ организацида ВЛКСМ-эй членүүд нилээд олон тоологдоошье һаа, эдэнэрэй хэһэн хүдэлмэринь „эдихэнь горшок, ябахань вершок" гэһэндэ тон адлирхуу.

Тус комсомольско эхин организациин комсомолецууд болбол ямаршье агитационно-ойлгуулгын хүдэлмэри колхозниггуудай дунда ябуулнагүй байха һаа гэдэнэ, өөһэдынгөө идейно-политическэ хэмжээе дээшэлүүлхэ тушаа бүри мартежархинхай.

Эндэхи олонхи комсомолецуудай ВЛКСМ-эй Уставые нарин нягтаар сахижа шададаггүйень иимэ баримтанууд гэршэлнэ. Зарим комсомолецууд хадаа комсомолойнгоо суглаануудта ерэдэггүй, ерэбэшье һаа, комсомольско организациингаа шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэдэ адихитайгаар хабаададаггүй байха юм.

Жэшээлхэдэ, энэ жэлэй туршада оройдоо нэгэ дахин гэхэ гү, али апрелиин 6-да суглаа хэһэн байгаа. Теэд, эндэ оройдоо 7-8 хүн байлсаба.

Комсомольско организациин хүдэлмэриие хайшан гэжэ һайжаруулха тушаа тус организациин секретарь нүхэр Дамбиновһаа асуухада, нагэшье тоолхотой харюу үгэжэ шадабагүй.

Хэтэрхэдээ, өөрөө нүхэр Дамбинов болбол комсомольско Уставые хазагайруулдаг байха юм. Жэшээлхэдэ, ВЛКСМ-эй член нүхэр Д. Б. Батуевагай комсомольско билет комсомолецуудай суглаанай зүбшөөлгүйгөөр ба ВЛКСМ-эй АК-гай баталамжагүйгөөр „шии колхозой зөөриие хулгайлһан хүн гээшэш" гээд буляажа абаһан байгаа.

ВЛКСМ-эй зэргэдэ түрүү залуушуулые абаха талаар энэ организаци, тэрэнэй секретарь нүхэрэ Дамбинов болбол тон муугаар хүдэлмэри хэнэ. Байгша оной туршада соо оройдоо 3 хүниие комсомолдо абаад, тэдэнэйнь мүнөө хүртэр ВЛКСМ-эй АК-гай бюрогоор баталагдаагүй байна.

Эндэхи олонхи комсомолецууд хадаа ВЛКСМ-эй составые һайжаруулха хэрэгтэ тон багаар анхаралаа табидаг байна. Тиимэһээ комсомолой Уставые бүдүүлигээр эбдэжэ, хойрог нобшоор колхозой ажал дээрэ хүдэлмэрилдэг комсомолецууд бии. Нүхэд Цыциктуева, Б. туева хоер колхозой талха хулгайлһанайнгаа түлөө хүүлиин харюусалгада хабаадуулагдаба.

Эдэ бүгэдэ алдуу эндүүнүүдэ дары түрэн усадхажа, ВЛКСМ-эй Уставые нарин нягтаар сахиха ябадал комсомолец бүхэнэй арюун ялга мүн.

Б. Ширеторов.

ПАРТИ БА ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ТОГТООЛЫЕ БЭЕЛҮҮЛНЭ

колхозуудта хүдөө ажалай арУставые эбдэhэн ябадалусадхаха хэмжээнүүд туСССР-эй Министрнүүдэй СоВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоо...рын аймагай колхозууд хэрэг дээрэ бэелүүлжэ эхи...эн олон колхозууд ондоо гаргашалhан газар, үхэр бусад хэрэгсэлнүүдээ гэбусаан абажа байна.

...эн бэшэ мэдээгээр, аймагай ...ууд предприяти ба эмхизур..., мүн үмсын ажалтан бо...колхозниигуудта хуули бусаар 3 мянгаад шахуу гектар бусаажа абаа. Мүн 6 мори, 18 толгой эбэртэ бодо мал, 12 толгой хони ямаан, 584 центнер үбhэ ба бусад хэрэгсэлнүүд колхозуудта бусаан үгтэhэн байна.

Колхозуудай захиргаанай аппарадуудта хүдэлмэрилжэ байhан 27 хүнүүд ажалта үдэрнүүдые абахаяа болижо, ондоо хүдэлмэринүүдтэ оруулагдаба. Мүн аймагай колхозууд дебиторско абалиhаа сентябрь соо 255600 түхэриг бусаан абаhан байха юм.

Парти ба правительствын тогтоолые бэелүүлхэ хэмжээ-ябуулганууд тус аймагта эршэмтэйгээр үргэлжэлжэ байна.

П. Семоусова.

Хүдөө ажалай механизацийн hургуулида

...ша оной октябрь соо хүдөө ...механизацийн Сэлэн...hургуули хүдэлмэрилжэ ...юм. Энэ hургуули ...дэй механигуудые ба трак...бригадын бригадирнуудые бэ...эг байна.

...hургуули шэнэ hурагшадые ...абахынгаа урда тээ нилээд ...эл хээ. hуралсалай наглядна ...хэрэгсэлнүүд хүсэд түхеэрэг...байна. Механизацийн таhаг НАТИ—Т 22 гэжэ маркын ...ор ба бусад томо томо часть...табигдаhан байха юм. Иимэ ...на харуулга хадаа hурагша...додото дүршэл олохо ябадалда ...туhа хүргэхэнь лабтай.

...hуралсалай сезон соо бар...эхэ түлишэ бэлэдхэгдээ. ...hургуули өөрынгөө туhалба...риин ажахыhаа 8 тонно капуста, 3 тонно морковь, 1 тонно свекло, 10 центнер огурцы ба помидор хуряажа абаhан байна. Огородой ургасын горьтойхон хубинь hурагшадай эдеэ хоолдо орохо юм.

Гэбэшье, эндэ дутуу зүйлнүүд бии. Гэбэл, механигуудые ба бригадирнуудые hургаха ябадалда тон шухала хэрэгтэй СТЗ—НАТИ гэжэ маркын трактор үгы, слесарьна таhагынь шухала хэрэгсэлнүүдээр дутамаг, кузницань хүсэд бэлэн бэшэ байха юм. Тэрэшэлэн hурагшадай бани түхеэрэгдээгүй байhлар.

Хүдөө ажалай механизацийн дээрэхи hургуулиин дирекциин элэ бүхы дутуунуудаа усадхаха ябадалдань БМАССР-эй газартаряалангай Министерство али бүхы туhа хүргэхэ уялгатай.

И. Щекотов.

Малажалда иимээр хандажа болохогүй

...малаа үбэлжэлгэдэ бэлэд...талаар Ленинэй нэрэмжэтэ ...(правлениинь түрүүлэгшэ ...Батуев) Закамен соо эгээл ...ээглэжэ ябана. 24 000 пент...тэжээл бэлэдхэхэ түсэбтэй ...аад, оройдоо 9.000 центнер ...hэн байна. Гадна үбhэ...hүрнүүд мүнөө хүртэр хо...доогүй байhаар.

...тэжээл абаха түсэбөө дүүр...байhан хадаа тус колхоз хаг...элхэхэ, үбэлэй бэлшээриие зү...рэглэхэ тушаа онсо анхарал ...ёhотой байгаа. Гэбэшье, ...hанаа амархан hууха юм. ...эй бэлшээриин газар мүнөө хүртэр олдожо таhалагдаагүй, мүн адуулагдаха малнууд илгагдан hүрэглэгдөөгүй байна.

Мүн малай байра байдалай заhабарилгые тон ехээр удаарууложа байха юм. Хурьга ба туталай байранууд мүнөө хүртэр заhабарилагдажа, урин дулаан ба hаруул сэбэр болгогдоогүй, задагай зайдан байhаар.

Малшадай өөhэдэйнь байха гэрнүүд заhабарилагдажа баhал дүүрээдүй байха юм. Малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлээр энэ мэтын дутуунууд дээрэхи колхоздо тон олон.

С. Будаев.

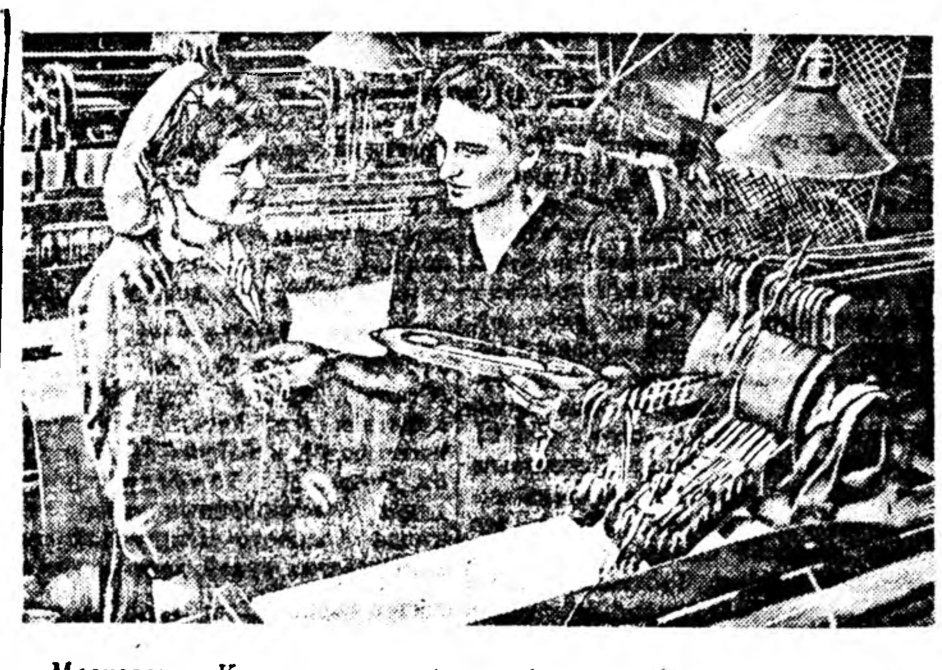
Гүрэндэ харша ябадал гаргана

...аймагай колхозууд гүрэн ...тушаалгые хангалтагүйгөөр ...жэ байна. Тус аймаг hү ту...түсэбөө миил 69,8 процент ..., hү тушаалгаяа дүүргэнгүй ...эндэхи олохон колхозуудай ...эрилэгшэд hү, тоhоео хажуу ...худалдаха ба өөhэдынгөө ...хэрэгсэлдэ үлүү ехээр гарга...үрилтэ хэхэ мэтээр гүрэндэ ...ябадал гаргана. Жэшээлхэ...рунзын нэрэмжэтэ колхоз ...ениинь түрүүлэгшэ нүхэр ...ев) түсэбөө арай гэжэ 30 про...дүүргэhэн аад. 3.679 литр hү, ...килограмм зөөхэй, 27 килограмм ...тэрэ хүнүүдтэ худалдажа үрилтэ хэhэн байха юм. Мүн энэ мэтэ баримтанууд «Красный партизан», Кагановичын ба Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудаар үзэгдэнэ.

Тиихэдэнь зарим түрүү колхозууд hү тушаалгаяа үни хада үлүүлэн дүүргэжэ, гүрэнтэеэ сүм тоосоhон байха юм. Эдэнэй тоодо «Социализм» ба Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд оролсоно.

Гүрэнэйнгөө урдахи уялгые үнэн сэхээр дүүргэhэн эдэ колхозуудhаа үльгэр жэшээ абажа, Зэдын бүхы колхозууд hү тушааха түсэбөө түргэн дүүргэхэ уялгатай.

Д. Жигмытов.

Московско Краснохолмовско комбинадай коллектив табан жэлэйнгээ түсэбые жэл соо гүйсэдхэхэ гэжэ шиидхэбэ. Энэ уялгаяа гүйсэдхэлгые хангахын тулада шэнэ кадрнуудые hургаха цех комбинадта эмхидхэгдэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: комбинадай стахановка А. Г. Андрошина hурагша Л. А. Ивлева гэгшэдэ нииткые голдонь хайшан гэжэ оройхо ёhотойб гэжэ заажа үгэжэ байна.

В. Поляковой фото (ТАСС-эй фо- тохронико).

КОЛХОЗОЙ КУЛЬТУРНА ЦЕНТР

Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой клуб соо ороходо үнэхөөрөө культурна газар гэжэ мэдэхээр, урин зохидоор харагдадаг юм. Энэ клуб түхеэрэлгэ ба шэмэглэн найруулгаараа республика дотор түрүү клубуудай нэгэн мүн.

Энэ клуб колхозниигуудай культурна центр үнэхөөрөө боложо шадаhаниинь олондо мэдээжэ байна.

Клубай дэргэдэ 8 кружогууд хүдэлмэриилдэг. Тэдэнэй тоодо физкультурна, драматическа, хореографическа, хүгжэмэй, дуунай, агротехническэ гэхэ мэтын кружогууд бии.

Эндэ колхозниигууд хододоо сугларжа, элдэб темээр hонин лекци, элидхэл ба хөөрэлдөө соносодог, мүн газетэ, журнал, ном дэбтэр уншадаг ба концерт, зүжэг наада харадаг байна.

Колхозой правлени ба парторганизаци клубтаа халуун анхаралаа табидаг. Энэ колхозой самодеятельностиин коллектив 21 хүнhөө бүридэнхэй. Эдэнэр мэргэжэлтэй артистнар бэшэ байбашье, нилээд ехэ амжалта түйлажа шадаhан байна. hүүлэй үедэ «Бэрэ», «Хоер hүчи» гэжэ пьесүүдые шадабаритайгаар табиhан дээрэhээнь харахада, энэ коллективэй улам ургажа байhаниинь элирнэ.

Тус коллектив гансахан өөрынгөө аймагай колхозуудаар ябадаг бэшэ, мүн. Зэдын, Закаменай аймагуудаар гаража, тэндэхи колхозуудта зүжэг наада харуулна. Тиихэдээ тус аймагуудай колхозниигуудай зүгhөө hайшаал хүлеэhэн байха юм.

Тиимэhээ арадай творчествын байшан ба искусствын хэрэгые эрхилхэ управлени энэ хэрэгтэ тусгаар анхаралаа хандуулха сагынь тулаа. Мүн республиканска колхозно-совхозно театр тус клубтай творческо холбоо байгуулжа, тэдэндэ бодото туhаламжа үзүүлхэ зэргэтэй.

Ц. Намжилон.

Хүдэлмэришэдэйнгөө байрые дулаалба

Байкало-Сэлэнгын пароходствын коммунальна ажахын таhаг хүдэлмэришэдэйнгөө б... ...лбэхаагшад...гаа байрнуудые заhабарилха ба дулаалха талаар хүдэлмэриие амжалтатайгаар, болзорhоонь урид дүүргэбэ. Тус таhаг 4 байрые шэнэдхэн заhабарилhан ба 33 байрые бага зэргэ заhабарилгада оруулhан байха юм. Энэ хүдэлмэриие амжалтатай...ар дүүргэхэ хэрэгтэ модошо дархад Цымбылов Антупев, пеэшэн хэгшэд Саджяк, Макаров ба шэлшэн Цыбенов гэгшэд эдибхитэйгээр хабаадалсаба.

Е. Ринчинова.

Театрай сезоной нээлгэндэ бэлэдхэл

Ленинэй ордентой гүрэнэй Бурят-Монголой хүгжэмтэ драмын театрай коллектив театрайнгаа сезониие ноябриин 7-hоо эхилэн нээхэнь. Тиихэд театрайнгаа СССР-эй арадай артист Гомбо Цыденжаповай хүтэлбэри доро сезондоо эршэмтэйгээр бэлэдхэжэ байна. Театр болбол драматург Александр Кроной „Флотой офицер" гэжэ пьесэ харуулалгаар сезоноо эхилхэ юм. Тус пьесын гол рольнуудые СССР-эй арадай артист Г. Цыденжапов, РСФСР-эй габьята артист Генинов, БМАССР-эй арадай артист Халматов, БМАССР-эй габьята артистка Степанова ба бусад наадаха байна.

Мүн театрай оперно коллектив „Фауст", „Русалка" ба бусад оперануудые шэнэдхэн табихаар бэлэдхэжэ байна. Эдэ оперануудай гол рольнуудые Москва ба Ленинградhаа уряалаар ерэhэн артистнууд наадаха юм.

Б. Аюшин.

СПЕЦИАЛИСТЫН ЗҮБШЭЛ

КОЛХОЗНО ГАЗАР ХЭМЖЭГШЭ ТУХАЙ

Колхозно ниитын газарые тон ...бүридхэхэ ябадал болбол ...ажалые түсэблэхэ, ёhотой ...севооборот эрхилхэ, колхозой ...тушааха продуктнуудые ...гаргаха ба ниитын газар...үрихэ ябадал усадхаха хэ...тон ехэ удхашанартай.

... парти, правительство ...колхозой элдүүриин газарай ...бүриин хубилалтануудые дан...ябадалда айхабтар ехэ удха... гаргана. Тиимэ дээрэhээ ...ой газар хэмжэгшэ болбол ...риин газарай үдэр бүхэнэй ...шалган хаража байха ...хүнүүд мүн.

Колхозой газар хэмжэгшэ болбол ...газарай таhагай ахалагша ...ертэй саг үргэлжын холбоо...байха ёhотой гэбэшье, эдэ ...хариуусалгата ажалые ...агүй ябадал хаа газарта ... Олонхи аймагуудай ис...ууд, газарай таhагууд ба ...удай правленинүүд энэ ха...гата хүдэлмэриие имагтал ...землемернүүд дээрэ аша...од, колхоз бүхэндэ байха ...газар хэмжэгшэдэй ажалые ...архиhан байна. Жэшээлбэл, ...ай аймагта өөн бэлшээри...хэмжээе сохом мэдэдэг...байха юм. Мүн Зэдын, Кяхтын ...эй, Хэжэнгын аймагуудта ...уудай газарай планануудай ...идхэл бодото байдал дээ...мүнөө хүртэр шалгагдаагүй ...юм.

Яруунын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо бэлшээриин газарай хэмжээгүй байhан ушарhаа 1472 гектарай орондо хуушанай дансын ёhоор 4651 га тоологдожо байна. Мүн энэ аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз шугы бургааhанда эзэлэгдэhэн 3000 гаhаа үлүү газарые малай бэлшээри гэжэ тоолодог байха юм.

Колхозой газар хэмжэгшэдэй 2-дохи шухала уялга хадаа колхозой үмсын эзэмдэлтын газарнуудые бүридхэн журамшуулха ябадал мүн болоно. Хүдөө ажахын артелиин Уставай ёhоор колхозно үрхэтэ бүхэн хадаа 1/4-hөө 1/2 га хүртэр, зарим аймагуудта нэгэ га хүртэр үмсынгөө эзэмдэлгэдэ барижа байха эрхэтэй юм.

«Колхозуудай ниитын газарые үрилтэhөө сахижа хамгаалха хэмжээнүүд тухай» ВКП(б)-гэй ЦК-гэй ба СССР-эй Совнаркомой 1939 оной майн 27-ой тогтоол ба «Колхозниигуудай, үмсын ажалтанай ба колхозой член бэшэ бусад хүнүүдэй буусын газарнуудые хэмжэхэ тухай» заабариин ёhоор манай республикын бүхы колхозуудаар буусын газарнуудые хэмжэн журамшуулха ябадал эмхидхэгдэhэн ба колхозниигуудай бууса шадарай газарhаа 2220 га үлүү гаража, колхозой ниитын эзэмдэлгэдэ үгтэhэн байгаа.

Энэ ябадал болбол өөрынгөө үмсын ашаг туhые оло ниитын ашаг туhаhаа үлүү бодожо, ямаршье аргаар колхозhоо үлүү олзо абахые оролдожо ябадаг хүнүүдhээ үнэн шударгуу колхозниигуудые хамгаалжа шадаhан ба колхозой ниитын ажахые ехэхэнээр бэхижүүлhэн байха юм.

Гэбэшье, колхозно үрхэтэнүүдэй үмсын газар эзэлгые үдэр бури бүридхэхэ ябадал хайша хэрэг орхигдоhон ба колхоз бүхэндэ газар хэмжэгшэд үгы байhан дээрэhээ манай республикын колхозуудаар мүнөө үедэ энэ талаар тон ехэ дутуу дунда зүйлнүүд элиржэ гараhан байна.

Колхозой ниитын газарнуудые үмсын газарнуудhаа таhалдаггүй, колхозой шэнэ үрхэтэнүүдтэ буусын газар отолжо үгэдэггүй, колхозhоо гараhан хүнүүдэй газарнуудые бусаажа абадаггүй, харин тэдэ хүнүүд колхозой дотор буусын газар хуушан хэбээрээ эзэмдэжэ байдаг ябадал хододоо үзэгдэнэ. Зарим колхозуудта олон тоото колхозниигууд буусын газаргүй байдаг ба харин хэдэн колхозниигууд хэмhээ үлүү газарые ашаглажа байдаг ябадал али олон. Гэхын хамта, колхозой ниитын газар дээрэ үмсын тарилга хэхэ ябадал хаа газарта бии. Гэбэл, Хориин аймагай Үдын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо ба Дээдэ-Курбын сомоной Калининай нэрэмжэтэ колхоздо, Хэжэнгын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо ба Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо, республикын бусад олон колхозуудта элирүүлэгдэhэн байна.

Буусын газарнуудые түрүүшэлан хэмжэхэ үгэхэ ябадал үгы дээрэhээ олон колхозууд дээрэ журам буса зүйлнүүд гарадаг байhаниинь мэдээжэ. Энэ талаар колхозой газарые хэмжэгшэд айхабтар ехэ үүргэтэй ба харюусалгатай байдаг. Тэдэнэр хадаа колхозно үрхэтэнүүдэй буусын газарые шалган хэмжэхэ, колхозой шэнэ члэнүүдтэ буусын газар хэмжэжэ үгэхэ, тэндэ байгаа хүдэлмэришэд ба албахаагшадай буусын газарнуудые шалган үзэжэ байха уялгатай. Тэрээнhээ гадна, тэдэнэр болбол колхозой правлениин даалгабаряар бригаданууд ба саг үргэлжын звенонуудта тусхайта газарынь хэмжэн таhалжа үгэхэ, баталагдаhан севооборотуудай зүб үнэн ябажа байhаниие хинаха, хартаганаа бурhаhа сэбэрлэн, бур намаг хатаажа, модоной үндэhэ hууринуудые арилгажа, шэнээр элдүүридэ оруулагдаhан газарые хэмжэжэ байха уялгатай байна. Тэрээнhээ гадна, колхозниигуудай буусын ба ниитын газарнуудай хоорондохи звено ба бригаданууудай тусхайта газарнуудай хоорондохи мужаагай тэмдэгүүд hалаhан байгаа hаань, тэрээниие дахин hэргээн табиха уялгатай.

Колхозой газар хэмжэгшэдэй hайнаар хүдэлмэрилhэн дээрэhээ колхозуудай центрые зүбөөр түсэблэхэ ябадал ехэнхидээ дулдыдаха байна.

Иимэдэ тэдэнэй хүдэлмэри болбол колхоздо айхабтар ехэ ашаг туhа олгодог тула тэдэнэй ажалда колхозой правленинүүд ехэхэн анхаралаа табиха ба туhаламжа үзүүлхэ ёhотой.

К. А. Гаськов,— БМАССР-эй Газартаряалангай Министерствын землемер-ревизор.

НАМАР ҮБЭЛЭЙ ҮЕДЭ МОДО БЭЛЭДХЭЛГЭ

СССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй 1946 оной сентябриин 30-ай тогтоолой ёhоор 1946 ба 47 онуудай намар-үбэлэй үедэ модо бэлэдхэхэ түсэб тухай асуудалые БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет хэлсэбэ.

Бурмонголлестрестын системын леспромхозууд, Главлесснабай Бурят-Монголой таhаг, Байкало-Сэлэнгын пароходствын ба Сэлэнгын техническэ участогай предприятинууд болбол 1946—47 онуудай намар үбэлэй турша соо нилээд ехэ хэмжээнэй хэрэгсэлэй модо бэлэдхэхэ түсэбтэй байна. Бурмонголлестрестын предприятинууд энэ сезон соо 620 мянган кубометр модо отолхо, 615 мянган кубометр модо ойhоо шэрэжэ гаргаха ёhотой болоно.

Энэ жэлэй модо бэлэдхэлэй ба шэрэлгын хүдэлмэриие үнгэрhэн жэлдэ орходоо ехэ хэмжээгээр ба богонихон саг соо дүүргэхэ гээшэ тон шухала болоно. Тиимэ дээрэhээ республикын аймагууд модо бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ тусхай анхарал хандуулжа, модо отологшод ба шэрэгшэд, мүн тэрэшэлэн модо шэрэлгэдэ хэрэглэгдэхэ мори унаае саг хаhа соонь гаргаха ёhотой.

Аймагай гүйсэдхэхэ комитедүүд модо бэлэдхэлгын ба шэрэлгын хүдэлмэридэ хүдэлмэриин хүсэ гаргаха түсэбүүдые табижа, тэрэнээ сомоной соведүүдтэ ба колхозуудта богонихон болзор соо хүргэхэ ёhотой. Энээнhээ урда жэлнүүдтэ хүдэлмэришэдые ба модо шэрэлгэдэ байгаа унаа морилые эдеэ хоолоор ба тэжээлээр таhалдуулдаг ябадал тохеолдодог байгаа. Мүнөө жэлдэ энээниие дабтажа болохогүй.

1946 ба 47 онуудай намар-үбэлэй модо бэлэдхэлэй ба шэрэлгын түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ леспромхозууд ба модоной ажаүйлэдбэриин предприятинуудта кадрова хүдэлмэришэдые бэлэдхэхэ ябадал тон шухала байна гэжэ СССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй тогтоол соо заагдана. Энэ тогтоолой үндэhөөр модо бэлэдхэлэй предприятинуудта колхозуудhаа колхозниигуудые hайн дураараа абаха ябадал зүбшөөгдэhэн байна. Иимэ дээрэhээ колхозуудай правленинүүд модо бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ гарахые хүсэhэн колхозниигуудые баниха эрхэгүй ба колхозниигуудтай индивидуальна договор модо бэлэдхэлэй предприятинуудай баталха ябадалдань арсаха ёhогүй болоно.

«Бурмонголлестрест (эрхилэгшэнь Афанасенко), Главлесснабай бурят-монголой таhаг (начальнигынь Шепелев), Байкало-Сэлэнгын пароходствын Управлени (начальнигынь Горбачев), Сэлэнгын техническэ участок (начальнигынь Кузнецов) hаяын үдэрнүүдтэ модо бэлэдхэлэй договорнуудые колхозуудтай, колхозниигуудтай ба хүдэлмэришэдтэй баталжа эхилхэ ёhотой.

Энээнэй урда жэлнүүдтэ аймагай гүйсэдкомуud, хүдөөгэй сомоной соведүүд ба колхозуудай правленинүүд болбол колхозниигуудай ой модоной ажаүйлэдбэриин предприятинуудта кадрова хүдэлмэришэн боложо ошохо ябадалдань зүбшөөдэггүй байhан юм. Мүнөө БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой ёhоор колхозниигууд ой модоной ажаүйлэдбэриин предприятинуудта кадрова хүдэлмэришэн болон ошохо эрхэтэй ба өөрынгөө гэр бүлые абаашаха эрхэтэй байна.

Ой модоной ажаүйлэдбэриин hалбаринуудые кадрова хүдэлмэришэдтэй болгохын зорилгоор шэнэ хүдэлмэришэдэй ажабайдалые hайжаруулха тухай, культурна ажаhуудалые хангаха тухай хэмжээнүүдые БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет хараалhан байна.

Модо бэлэдхэлэй организацинууд индивидуальна договор баталагшадта тэдэнэрэй хүдэлмэрөө эхилхэдэнь эд бараа болон эдеэ хоолой зүйлнүүдые үгэхэ, хүдэлмэришэдэй, илангаяа модо отологшодой ба шэрэгшэдэй hарын салингай 10 процентынь хэмжээндэ эд бараа худалдажа байхые уялгалhан байна.

Ой модоной ажаүйлэдбэриин бүхы хүдэлмэришэд болбол парти ба правительствын үзүүлжэ байгаа үдэр бүриин туhаламжа ба анхаралые хүндэтэйгөөр угтажа, 1946—1947 оной намар-үбэлэй модо бэлэдхэлэй түсэбые болзорhоонь урид шалан дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ уялгатай.

Мүнөө жэлдэ модо бэлэдхэлэй ба шэрэлгын түсэбые амжалтатайгаар дүүргэжэ, Эхэ оронойнгоо ажаүйлэдбэриин түрүүшүүлэй зэргэдэ гараhан манай республикын эрхим леспромхозууд энэ шухала хүдэлмэриие эхилээд байна.

Ж. Жамбуев.

Олзобориин кооперациин Управлениин хүдэлмэри тухай

БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет болбол олзоборийн кооперациин Управлениин сентябрь ба октябриин түрүүшын декадай үйлэдбэриин түсэб дүүргэлтын дүнгые хаража үзэhэн байна. Олзоборийн кооперациин Управлениин хабаатай газарнууд сентябрь hарын түсэбые оройдоо 71.4 процент дүүргэhэн байгаа hаа, октябриин түрүүшын декадата продукци гаргалгые үшөө б гадхажа, түсэбөө 22,9 процент дүүргэhэн байна. Олзобориин кооперациин Управлениин системын Многопромсоюз бүхы союзуудай дунда тон ехээр хожомдожо ябана.

Тус Управлениин начальник нүхэр Константинов 1946 оной юлиин 30-да гараhан „БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй зэргэдэхи олзобориин кооперациин Управлениин ба тэрээнэй союзуудай хүдэлмэри тухай" БМАССР-эй мэдүүлбэ. Совминай тогтоолой үнэнhэ hүүри дээрэ Управлениин хүдэлмэриие ...тавхан табижа, hайжаруулжа шадаагүй. Энээн дээрэhээ hүүлшын кварталай ба октябриин түрүүшын декадын түсэбые дүүргээгүй байшоо.

1946 оной сентябриин ба октябриин түрүүшын декадын үйлэдбэриин түсэбые дүүргээгүй таhалдалда оруулhананьтулөө олзобориин кооперациин Управлениин начальник нүхэр Константиновта БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет ...зэмэ үгэhэн байна.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй заседани дээрэ тус Управлениин начальник нүхэр Константинов гэгшэ олзобориин кооперациин союзуудай ба артельнүүдэй ажал хүдэлмэриие ба тэдэнэй хүтэлбэриие hайжаруулха хэмжээнүүдые дары абаха тухайгаа ...

Эрид хубилалта хэхэ

Хориин леспромхозой коллектив (директорынь Якищенюк, парторгынь Бородин) Бурмонголлестрестын системын бүхы предприятинуудай дунда эгээл хожомдожо ябана. Энэ леспромхоз модо бэлэдхэлэй ба шэрэлгын жэлэй түсэбые октябриин 15-да оройдоо 57 процент дүүргээд байна.

Юун дээрэhээ Хориин леспромхоз модо бэлэдхэлэй ба шэрэлгын хүдэлмэриие муугаар ябуулнаб гэхэдэ, модо отологшодой ба шэрэгшэдэй дунда ажалай жаяг заршам hулаар табигданхай. Модо отологшод даалгабаряа дүүргэдэггүй ба модо шэрэлгын хүдэлмэридэ ябаха ёhотой 60 тэрэг морин бүгэдөөрөө гаргагдадаггүй байгаа. Эгээл эдэ ушарнууд дээрэhээ тус леспромхоз 1946 оной түрүүшын хахад жэл соо бэлэдхэгдэhэн модоной кубометр бүхэнэй сэнгые 1 түхэриг 95 мүнгөөр дээшэлүүлhэн байна.

Ажалай бүридхэл ба финансын байдалые hуларуулhан дээрэhээ тус леспромхоз хүдэлмэришэдэйнгээ салин хүлhые саг соонь түлэнэгүй. 1946 оной октябриин 1-дэ энэ леспромхоз хүдэлмэришэдтээ 263 мянган түхэриг уритэй болоод байна.

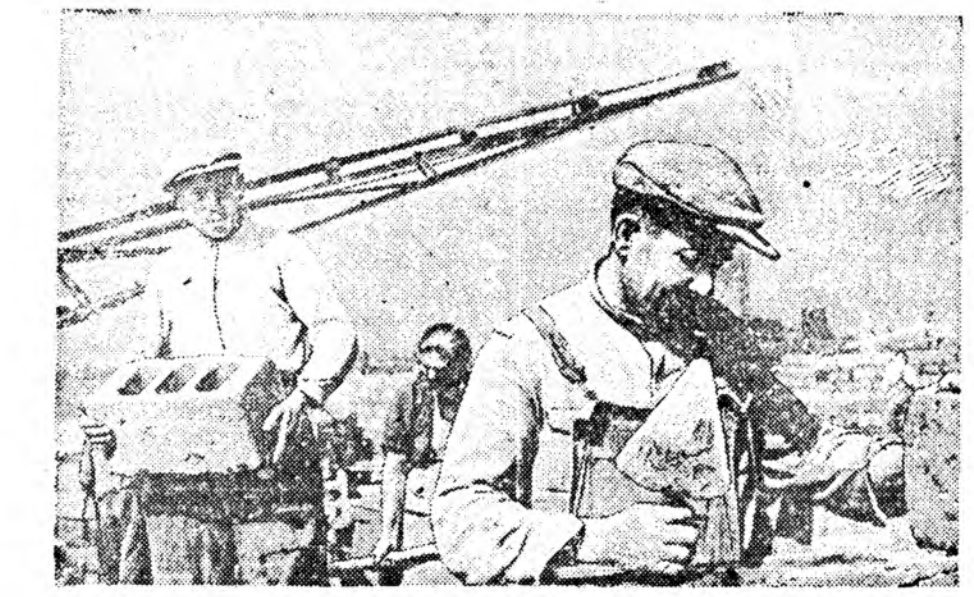
Кадрова хүдэлмэришэдые бэлэдхэхэ, тэдэнэрэй ажалай дүршэл шадабариие дээшэлүүлхэ талаар леспромхозой хүтэлбэрилэгшэд ба партийна организациин зүгhөө ямаршье хэмжээ абтанагүй. Тиихэтэй хамта, правительствын тогтоолой ёhоор Хориин леспромхоз саг үргэлжын кадрнуудые аймагайнгаа колхозуудhаа абаха эрхэтэй байна. Теэд байрагүй шалтагаанhаа хүдэлмэришэдые абанагүй.

Хориин леспромхоз үбэлдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэриие хэлэшэгүй муугаар ябуулжа ба унжагайруулжа байна. 500 дүрбэлжэн метр талмайтай байрын шэнэ гэрнүүдые бариха, 1000 дүрбэлжэн метр талмайтай хуушан гэрнүүдые заhаха түсэбтэй ба энээнэй гаргашада хараалагдаhан мүнгэн зөөритэй байбашье, октябриин 15-да энэ шухала хүдэлмэриие оройдоо 30—40 процент дүүргэhэн байха юм.

Леспромхозой хүдэлмэришэдэй дунда ниитэ ойлгууламжын ба культурно гэгээрэлэй хүдэлмэри муугаар ябуулагдана. Теэд эдэ бүхы дутуунуудые Бурмонголлестрестын хүтэлбэрилэгшэд мэдэжэ байгаад, ямаршье тодорхой хэмжээ абанагүй байнад.

Хориин леспромхозой коллектив өөhэдынгөө хүдэлмэридэ байгаа дутуу дунданууды усадхажа, республикын түрүү модошодой дүй дүршэлөөр хүдэлмэрилхэ ба модо бэлэдхэлэй хүдэлмэриие хойшо татагшадые хатуугаар шүүмжэлэн элирүүлхэ ёhотой

К. Скворцов.

Шэнэ табанжэлэй түрүүшүүл. «Челябинска промстройн» № 10 трестын стройуправлениидэ каменщик ажаллажа байһан И. Ф. Плотников дайнайшье үедэ түрүү стахановецуудай тоодо ябаһан байна. Мүнөө нүхэр Плотников байрын гэр барижа байха зуураа үдэр бүхэндэ хоёр нормо үгэнэ. Энэ жэлэй түрүүшын хахадта жэлэйнгээ нормые 107 процент дүүргэв.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (түрүү зэргэдэ) стахановец И. Ф. Плотников барилга дээрэ байна.

П. Шучкинай фото. (ТАСС-эй фотохронико).

ГОРОДЫЕ САНИТАРНА ТАЛААР ЖЭШЭЭТЭ ҺАЙН БОЛГОХО

РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет болбол өөрынгөө 1946 оной январиин нэгэнэй тусхай тогтоолоор Улан-Удэ городые хүлтурна болбосон болгохо ба байрын гэрнүүдые бариха хэрэгтэ 5 миллионһоо үлүү түхэриг һомолһон байна. Гэбэшье, городой гэр байрын управлени ба Горкомхоз энэ мүнгые ехэ удааруулан ашаглажа байна.

Байрын шэнэ гэрнүүдые бариха, үйлсэнүүдые ба талмайнуудые асфальтировалха, шэнэ зам харгынуудые ба уһа хаяха дамбануудые хэхэһээ гадна, городой санитарна болбосон байдалые һайжаруулха талаар хэдэ хэдэн хэмжээ ябуулганууд хараалагдаһан байгаа.

Тэдэ Городской соведэй гүйсэдкомой гэр байрын ба коммунальна таһагууд, тэдэнэйл ажа үйлэдбэриин предприятинүүд хада городые ногооруулха, үйлсэнүүд тротуарнууд ба хашаануудые сэбэрлэхэ гэхэ мэтын санитарна хэмжээ ябуулганuудта тон һула анхаралаа табина.

Нимэ дээрэһээ манай город зарим үедөө дайнай жэлнүүдэйхиһээшье доро нобшоор хамагдаха болобо. Центральна үйлсэнүүд хамагдажа сэбэрлэгдэнэгүй, Главсобторгын дэргэдэ хэзээ бүхэндэ хог шоройтой, асфальтировонно үйлсэнүүд муухай уһа шибарһаа дэргэдэ наһан байдаг. С һ. б ороогой уһа урадхуулха канавинууд заһагдаагүй. Гэр байрнуудай санитарна байдалынь амхи журамгүй болоношье. Городой гэр байрын управлениидэ хабаатай Городской районой зүнэй үе заһагдаха еһотой байһан 300 сантуэлнүүдэй гурбантоо 10 шахууниинь заһагдаһан ба зүбхэн гурбахан санузелнүүд шэнээр баригдаа.

Городой гэр байрын управлени эбдэрһэн юумануудые һайнаар 6 саг оонь заһадаггүй байна. Куйбышевай үйлсын 28 дахи номерто байдаг байшануудай канализаци ба уһа гүйлгэдэг хоолойнуудань хамгдаһан ба зарим газарнь үдэр ажэ үдэгдэһэн байна. Нимэ байдал Ленинэй үйлсын 33-дахи номертохи мэргэжэлтэнэй байшанда үзэгдэнэ.

Бии байһан канализацинь ба уһа гүйлгэдэг хоолойнуудые улам уртадхаха ба зүбөөр ашаглаха ороондо 6-дахи домоуправлени тэдэниие хаяһан байна.

Хог бог шэрэжэ хаяха ябадалда зорюулагдаһан Горкомхозой морин тэргэнүүд бултадаа ашаглагдана гүй, бэлэн бии 20-30 моридһоо 6-7-ниинь городые сэбэрлэхэ хүдэлмэридэ ябуулагдана.

Мяхан комбинат, шэлэй завод, Мелькомбинат, Гүрэнэй завод, паровозо бүтээлгын завод, транспорт ба бусад ажаүйлэдбэриин газарнуудта санитарна байдал городойхиһоо үлүү бэшэ байна. Эдэ газарнуудта хабарай үедэ хэдэн хэдэн санитарна хэмжээ-ябуулганууд ба кампаниин шанартайгаар үнгэргэед лэ һүүлээрынь мартажархиһан байна.

Городой санитарна байдалые саашадань энэ хэбэрээнь үргэлжэлүүлжэ ябажа болохогүй.

Горсоведэй гүйсэдком болбол тус байдалые хэлсэжэ, энэ оной октябриин 2-то Улан-Удэ городые орёхы болбосон ба санитарна болбосон байдалые һайжаруулха талаар октябрь һара соо ябуулагдаха хэдэ хэдэн хэмжээнүүдые хараалһан тогтоол баталһан байна.

Октябрьска Социалистическа революциин XXIX жэлэй һайндэр болотор манай городые санитарна талаар болбосон болгохын түлөө талмайнуудые, үйлсэнүүдые ажаүйлэдбэриин предприятинүүдые, гэр байрануудай шадархи газар дэбисхэрнүүд ба бусадые сэбэр байдалгүй болгохые городой гүйсэдком хадаа районуудай соведуудай түрүүлэгшэнэрые, горсоведэй таһагуудай даагшанарые болон предприятинүүдэй ба эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдые уялгалһан байна. Горсоведэй гүйсэдкомой энэ шухала тогтоолые сагтаа хүсэдэ соони бэелүүлхын түлөө городой гэр байрын управлениин домоуправлениинүүдэй болон коммунальна байрын таһагай предприятинүүдэй хүдэлмэрилэгшэд болбол айхабтар ехэ оролдолго гаргажа хүдэлмэрилхэ зэргэтэй. Мүн тэрэшэлэн предприятинүүдэй ба эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд хадаа энээндэ хэрэгтэй дэхэ транспорт гаргажа үгэхэ зэргэтэй.

Милициин ба горсанинспекциин органуудай хүдэлмэрилэгшэд болбол горгүйсэдкомоор хараалагдаһан эдэ хэмжээ ябуулгануудай бэелүүлгын хойноһоо тон нарииваар хинан шалгажа, энэ хэрэгтэ хойрогоор хандаһан, эдэ дааһан санитарна хэмжээ-ябуулганууды дүүргэгүй байһан хүтэлбэрилэгшэдтэ эрид хэмжээ абаха ёһотой.

Гэр байрын ба коммунальна эмхи зургаануудай, милициин ба горсанинспекциин органуудай хүдэлмэрилэгшэд бүгэдэ ниитэдээ хүсэ оролдохон хүдэлмэрилбэл манай городые санитарна болбосон байдалтай болгохо асуудалые амжалтатайгаар шиидхэбэрилжэ шадаха байна абди.

В. Баянова, Улан-Удэ городой элүүрые хамгаалха таһагые даагша.

Клуб заһабарилагдаба

Яруунын аймагтахи „Баргузин золототрестын" профсоюзай Романовска тосхондохи клуб һаяхан заһабарилагдажа, ашаглалгада оруулагдаба. Витимскэ сомоной уншалгын байрын даагша, урандураашан нүхэр Селеванов тус клубые шэмэхэ ба гоёохо хүдэлмэрииень түһалламжа хүргэбэ. Энэ нүхэр энэ клубта зохёожо вождьнорой гүбэн портрет зуража дүүргэөд байха юм.

В. Байбородин.

Кинокартинанууд хүдөө эльгээгдэхэнь

Бурят-Монгол АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Главкин прокат Октябрьска революциин XXIX оной һайндэрлэл эртэй дашрамдуулжа 21 кинофильмнүүдые аймагуудай социалистическа культурын байшангуудта эльгээбэ. Тэрэнэй тоодо Бичурын аймагай социалистическа культурын байшанда „Тэн ашиг", Байкало-Кударада „Хүбүүд", Баргажанда „Тангаригг" гэхэ мэтэ кинокартинануудые эльгээгээ.

(Манай корр)

Нэгэдэмэл нацинуудай организациин Генеральна Ассамблейн се[ссии]

Сессиин нээлгэ

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 23. (ТАСС-эй спецкорр.). Мүнөөдэр Нью-Йоркһоо холо бэшэ, Флашинг Милоу гэжэ райондо Нэгэдэмэл нацинуудай организациин Генеральна Ассамблейн нэгэдэхи сессиин хоердохи шатань баяр еһололой байдалда нээгдэбэ. Хэнэйшье мэдэһээр Генеральна Ассамблейн нэгэдэхи сесси болбол энэ оной эхиндэ Лондондо болоһон байгаа. Үнгэрэгшэ саг соо Генеральна Ассамблейн хэлсэхэ зүйлнүүд нилээд ехэтэ олошорбо. Мүнөө энэ Сесси дээрэ 50 шахуу асуудалнууд табигдаһан байна. Тусхайлан хэлэбэл, Генеральна Ассамблей хадаа генеральна секретарай тоосоото элидхэл, урдань мандат доро байгаа территоринуудые харгалзалга тушаа хэлсээнүүд тухай асуудал, союзна державануудай сэрэгүүд лайсан бэшэ оронуудта байһан тухай асуудал, Урда-Африканска Союзда индийска бага яһатан тушаа гасово газаашалга хэжэ байһан тухай Индиин Правительствын гомодолго ба бусад асуудалнууд халсэгдэхэ байна.

Тэрэ зуура Генеральна Ассамблейн хэлсэхэ зүйлнүүдтэ Австрали ба Кубагай делегацинууд Аюулгүйн Соведэй саг үргэлжын члэнүүдэй нэгэн һанамжатай байха гэһэн принципэй талаар Уставые дахин шэнээр хаража үзэхын дурадхал оруулһан байна.

Энэ принципые хүнэй һанаа буляаха зорилгоор «ветын эрхэ» гэжэ нэрлэдэг ба Австрали ба Кубагай делегациин дурадхал тушаа Лондондо ба Нью-Йоркдо уридшалан ехэ шууяа татаһан ушар болбол баһал һонирхолтой байна. Тусхайлан хэлэбэл, шууяа нэрьеэтэй һонирхол гаргахын түлөө Филиппинуудай түлөөлэгшэ Ромуло гэгшэ элэ эрилтэнүүдые дэмжэглэнэбди гэжэ мэдүүлгэ оруулһан байха юм. Британска правительствын ахалагша Эттлишье Генеральна Ассамблейн нээгдэһэн үдэр, «тэрэ Дээдэ түрэлтын правительство болбол ветын эрхэ хэрэглэхэ ябадалые тоолоно...» гэжэ мэдүүлһэнинь гайхамаар байна

Генеральна Ассамблейн нээлгэлгэ болбол баяр еһололой байдалаар хүреэлэгдэһэн байгаа. Үглөөгүүрэнь делегадуудые Нью-Йоркын муниципалитедтэ урижа хүлеэһэн байна. Делегадууд арад зоной олоорсо сугларһан городой центральна улицаар автомашинануудаараа ябажа гараһан байха юм. СССР-ой Гадаада хэрэгүүдэй Министр ба Генеральна Ассамблейн Сесси дээрэ советскэ делегациин ахалагша В. М. Молотовой һуужа ябаһан машинын харагдахада тэндэхи зоной олон тоото группанууд альга ташалгаар угтаһан байна.

Генеральна Ассамблейн түрүүлэгшэ Спаак (Бельги) болбол Ассамблейдэ баяр хүргэлгын үгөөр хандаба. Мүн Нью-Йоркын муниципальна соведэй түрүүлэгшэ Импеллетери гэгшэ баяр хүргэжэ үгэ хэлэһэн байна. Тэрэнэй һүүлээр Холбоото Штадуудай президент Трумэн үгэ хэлэбэ. Трумэн болбол американска правительствын зүгһөө делегадуудта баярые хүргэжэ, Ассамблейн хүдэлмэридэ зохид һайн эрхэ байдалые байгуулхын талаар Холбоото Штадуудай правительство дүүрэн туһаламжа хангаха байна гэжэ найдуулба. Холбоото Штадууд болбол амяарлаха гэдэг урдынгаа политика орхиһон ушарые Трумэн тэмдэглэжэ, американска арадай нэлэнхы олонхинь Нэгэдэмэл нацинуудай организацине дэмжэжэ байна гэжэ мэдүүлбэ. Нэгэдэмэл нацинуудай организациин урда байгаа бэрхэшээлнүүдые тэмдэглэжэ, Трумэн болбол эдэ бэрхэшээлнүүд дабагдаха бэзэ гэһэн найдалгаяа хэлэбэ.

Өөрынгөө хэлэһэн үгын һүүлшын хубида Трумэн болбол Холбоото Штадууд болбол түүхын эрхээр «дэлхэйн эгээ хүсэтэй нацинуудай нэгэн болоһон байна» гэжэ мэдүүлбэ. Энээнтэй холбогдуулан тэрэ халаа уласхоорондын хэрэг ябадалда Холбоото Штадуудай «онсо харюусалга» тухай хэлэһэн байна.

Октябриин 25-да Генеральна Ассамблей болбол бодото хэрэгтээ орохо байна.

Генеральна Ассамблейн нээгдэхэ тушаа хэблэлдэ тон эдибхитэй хэлсээ шүүмжэлэлнүүд гараһаниие тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Нью-Йоркын бүхы газетэнүүд Ассамблейн урда байгаа зорилгонуудай шухалые тэмдэглэнэ. Тиибэшье, реакционно хэблэл болбол һаяхан дүүрэһэн Амгалан Тайбанай Парижска конференциин үедэ бэшэлгтээд адли хүндэ ехэтэй уласхоорондын организацине тусхай нэгэн гүрэниие бүлүүлигээр хашаха зэбсэг болгохын уряал холо хэдэг байһаниинь һонирхолтой.

«Нью-Йорк геральд трибюн» гэдэг газетэ октябриин 24-эй түрүүшэнэг соогоо Генеральна Ассамблейн гол асуудал болбол... «Росси ба Баруун гүрэнүүд хоёрой хоорондохи харилсаа холбоонууд» тухай асуудал мүн байха юм гэжэ бэшэнэ. Энэ газетэ болбол бусад хэдэн газетэнүүдтэел адли, СССР тушаа «хатуу политика» ябуулха хэрэгтэй гэжэ американска делегацида шангата захина.

Скрипис-Говард гэдэг газетын нэгэдэл болбол өөрынгөө парижска ахалагша корреспондентын статьяе толилһон байна. Энэ статья дотор Амгалан Тайбанай парижска конференци дээрэ түйлагдаһан тон ехэ амжалта халаа Баруун державануудай «нэгэдэмэл фронт» жагсаагдаһан ябадал мүн болоно гэжэ хэлэгдэнэ.

Мэдээжэ нэгэн хүсэнүүд, Генеральна Ассамблейн мүнөөнэй сессиие ба Нэгэдэмэл нацинуудай бүхы организацине ямар замда оруулхаяа хүсэжэ байһаниинь элэ статьянуул дээрэһээ тодо харагдана. Американска хэблэлэй элитэ нэгэн бүлэгынь, тусхайлан хэлэбэл, «Чикаго Сан» ба «П. М.» гэдэг газетэнүүд нимэ политикада эсэргүүсэжэ, энэ политикаяа шэнээр хаража үзэхэ ба Советскэ Союзтай хани барисаатай болохо хэрэгтэй гэжэ американска правительствода дурадхадаг байһаниинь зүйтэй.

Нью-Йоркдо ерэхэтэйгээ сасуу «Королева Елизавета» гэжэ пароход дээрэ, хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ хэлэһэн В. М. Молотовой мэдүүлгэ американска үргэн олониитэдэ ехэхэн анхаралтайгаар хүлеэгдэһэн байна. Энэ мэдүүлгэ соогоо В. М. Молотов болбол мүнөө үедэ Нэгэдэмэл нацинуудай урда табяатай байгаа шангахан асуудалнууд амжалтатайгаар шиидхэгдэжэ болохо ба һайн дуранай байгаа һаа, өөһэд хоорондоо ойлголсохо үнэхөөр хүсэлэй байгаа һаа, ямаршье бэрхэшээлнүүд дабагдажа болохо байна гэжэ найдаһан байха юм. Советскэ Союзай делегаци болбол Ассамблейн хүдэлмэридэ ба Министрнүүдэй Соведэй ерээдүйн зүблөөндэ ехэ ба бага оронуудай арадуудай энхэ һайхан байдал ба амгалан тайбан байдалые бэхижүүлхын талаар амжалта түйлахын түлөө бүхы оролдолго хүсэеэ гаргаха байна гэжэ В. М. Молотов мэдүүлбэ.

Октябриин 24-эй заседани

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 24. (ТАСС-эй спецкорр.). Генеральна Ассамблейн мүнөөдэрэй пленарна заседаниин эхилхэдэ Нэгэдэмэл нацинуудай Уставай эрилтын ёһоор, Генеральна секретарь ба тэрэнэй туһалагшад албан ёһоор Ассамблейдэ бэеэ харуулан золгоһон байна. Түрүүлэгшэ болбол Генеральна Ассамблейн вице-түрүүлэгшэнүүдые—СССР-эй, США-гэй, Великобританиин, Франциин, Хитадай, Урда-Африканска Союзай ба Венецуэлын түлөөлэгшэдые трибунада гарахые уряалба. Вышинский болбол Советскэ Союзые түлөөлнэ. Тэрээнэй һүүлээр Нэгэдэмэл нацинуудай организациин генеральна секретарь Трюгве Ли ба тэрээнэй найман туһалагшад, тэрээн соо Аюулгүйн Соведэй талаар генеральна секретарай туһалагша Аркадий Соболев трибунын дэргэдэ ошонод. Тэдэнэр ээлжээ ээлжээгээр өөрынгөө албата уялгые еһошолон дүүргэхэбди гэжэ еһолон уялгаяа хэлээд, һүүлээрынь Генеральна Ассамблейн түрүүлэгшэ ба вице-түрүүлэгшэнүүдтэй золгобод.

Генеральна секретарай тоосоото элидхэ[л]

Һүүлээрынь Нэгэдэмэл нацинуудай организациин генеральна секретарь Трюгве Ли гэгшэ өөрынгөө бэшэмэл тоосоондо нэмэри болгон тобшо тэдыхэн тоосоото элидхэл хэбэ. Генеральна секретарай бэшэһэн ба хэлэһэн тоосоото элидхэл соо Нэгэдэмэл нацинуудай организацида ородог державануудай Испанидахи франкистскэ журамда ямар хандалгатай байха тухай асуудал ба бусад асуудал болоно. Тоосоото элидхэлэй нэгэн бүлэг дотор мүнөө жэлэй эхиндэ реакционно этэгээдүүдэй зорюута хуурмагаар зохеоһон иранска асуудал гэдэгэй истори харуулагдаһан байна: хэнэйшье мэдэхээр, энэ хуурмаг «асуудалые» Аюулгүйн Совет дээрэ табиһан ябадал болбол тус соведтэ өөртэншье, Нэгэдэмэл нацинуудай бүхы организацидашье алдар нэрэ заашье нэмээгүй байха юм.

Генеральна секретарай тоосоото элидхэлэй ехэхэн хубинь эмхидхэлэй ба захиргаанай асуудалнуудта зорюулагдаһан байна. Трюгве Лиин тоосоото элидхэлэй һүүлдэ Генеральна Ассамблейн түрүүлэгшэ үгэ хэлэлгэнүүдые нээбэ. Эхин түрүүндэ үгэ хэлэһэн Мексикын делегат Нахера гэдэг өөрынгөө үгын эхиндэ гүрэнүүдэй хоорондо байха ёһотой эб найрамдал ба хани барисаан тухай нэгэ хэдэн юрэнхы үгэ хэлэһэнэйгээ һүүлдэ, Аюулгүйн Совет дээрэ шиидхэбэри абахадаа агууехэ державануудай нэгэн һаналтай байха ёһотой принципые добтолон буруушаажа эхилбэ. Нахера болбол Нэгэдэмэл нацинуудай организациин хүдэлмэридэ байгаа бүхы дутуу дунда зүйлнүүдэй харюусалгые энэ принцип дээрэ ашаха гэжэ оролдобо, зүгөөр энэ принципые тэрэ халаа мүнөө үедэ тусхай нэгэн этэгээдүүдэй дунда нэрлэдэг ёһоор «ветын эрхэ» гэжэ нэрлэһэн байна. Хэрэгэй бодото байдалые ехэ дүйгүйгөөр хазагайруулхые оролдоходоо Нахера болбол «ветын эрхэ» хадаа державануудай эб нэгэдэлые эбдэжэ байна гэһэн шэнгеэр мэдүүлбэ.

Мексиканска делегат өөрынгөө нюуса бодолые элишэлэн гаргажа, Аюулгүйн Соведтэ агууехэ державануудай нэгэн һаналтай байха принципые болюулаа һаа, державанууд хоорондоо һаналаа нэгэлэхэ гэжэ оролдодог ябадал хэрэгээ болихо байна гэжэ мэдүүлбэ. Ондоо үгэнүүдээр хэлэхэдэ, нэгэн һаналтай байха гэһэн принципые болюулаа һаа, өөрынгөө һанал зоригые бусад гүрэнүүдтэ баалан абхуулха гэжэ оролдогшод дурандаа орохо байнабшуу.

Үдэшын заседани дээрэ генеральна секретарай тоосоото элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэнүүд үргэлжэлбэ, Бельгиин, Бразилиин, Гаитиин ба Перугай делегадууд үгэ хэлэбэд.

* * *

Генеральна Ассамблейн [...] хүдэлмэриин түрүүшын үдэр [...] ехэхэн эмхигүй ябадал [...] ниие тэмдэглэхэ хэрэгтэй. [...] боложо байгаа Флашинг М[еду] территори дээрэ, Нью-Йорк[...] шон тойрондо дүүрэшэһэн [...] олон полицейскэнүүд ба [...] шад хадаа тус сессиин [...] риие гуримшуулха ябадалда туһа хүргэнэгүй.

Түрүүлэгшын хэлэхэ үгы[...]та оршуулгануудые ярал[...] асаржа ябаһан Нэгэдэмэл [нацину]дай организациин хүдэлм[...] Роберт Кенни гэгшые ха[...] зогсоон бариһан дээрэһээ Ге[нераль]на Ассамблейн нээгдэлгэ 2[...]та хойшолуулагдан һаа[...] октябриин 24-лэ гараһан га[...] тэмдэглэбэ. Роберт Кенни [...] полициин нөөдоор үнн улаа[...] хэһэн байна. Һүүлдэнь [...] хадаа Ассамблейн байшан[...] дэн километр холо машинаа[р ...] элэ материальнуудаа [...] абаашажа үгэхыень тэрээнд[...] шөөһэн байгаа. Кенни болбо[...]най инвалид хүн байбашье, [...] метрһээ дээшэ газарта д[...] ошохо баатай болобо.

Флашинг Мидоудэ орохо [...]гатай олон тоото хүнүүд Ге[нераль]на Ассамблейн нээгдэлгэдэ[...] шадахагүй байна. Жэ[...] наука ба искусствонуудай [...]дай бэеэ даанги Граждан[ска ко]митедэй түрүүлэгшэ Девил[...]дэг, алдарта американска [...] бэе бэеһээ хэдэн зуун мет[р] холо байдаг бүхы үүдэнүүд[...]гаад, полициин олон тоото [...]лаар хэлсээ хэһэнэйнгээ һү[үлээр ба]родоо бусаха баатай болоһо[н] юм.

«Нью-Йорк Таймс» гэжэ[...] «Полици болбол Нэгэдэмэл [нацин]нуудай организацида «тум[...]шэгэ» табижа байна» —гэ[жэ ста]тья соогоо американска п[...] зүгһөө Генеральна Ассамбле[йн д]егадуудта, тусхайлан хэлэ[бэл, Сов]етскэ Союзай түлөөлэгшэдт[э] дүүлиг ба түрим буса [...] зүүлһэн хэдэн фактнуудые [...]лэнэ.

Нэгэдэмэл Нацинуудай ор[ганиза]ци болбол мүнөө хүртэрөө [...] гэлжын байрагүй байһан б[...] саг зуурын таарамжагүй, хо[...]ло байрануудые хэрэглэхэ [...] болодог дээрэһээ, тэрээнэй х[ү]ридэ ушарһан айхабтар [...]һаалта байдалые Генеральна [Ас]самблейдэ хабаадагшад ба [журна]налистнууд тэмдэглэнэ. Ж[...]тэ, Генеральна Ассамблейн [плен]арна заседани болбол урд[...] үдэлхэйн выставкэ байһан павильон соо ябуулагдажа [...] харин комиссинуудань тэнд[һээ ...] километртэ, урдань жирески[й] завод байһан гэр соо хүдэ[лмэрилэ]хэ байна.

Колхозой дайсад хатуугаар хэһээгдэ[бэ]

ВКП(б)-гэй Хэжэнгын айкомой секретарьнууд байһан Номоев ба Антакшинов гэгшэд сүүдлүүлэгдэбэ. Тэдэнэр хадаа 4 жэл хахатай турша соо хүдэлмэрилхэдөө албан тушаалаа хорото ёһоор хэрэглэжэ, тус аймагай колхозуудай зөөрииие улайха нюургүйгөөр алижа, үбаршалжа байһаниинь мүрдэлгөөр гүйсэд элирүүлэгдэһэн байна. Нимэ ябадалнуудые гаргаха зуураа, тэдэнэр али болохо аргаар бэе бэеынгээ муу нюуха ла далдалсаха гэһэн байха юм. Колхозой зөөри эдихэ, үбэршэлхэдөө тэрэнээ алдаба аргануудаар далдалан, хожомоо баригдахагүй ушараа бододог байгаа.

Номоевой ба Антакшиновай гэмтэ аяг аашанууд, нэн түрүүндэ колхозуудай түрүүлэгшэнэрые хазагай харша ябадалай харгырууд түлхидэг байгаа. Тэдэнэй зарим нэгэниинь, тэдэндэ һайнһаржа түү, али тэдэнһээ айжа колхозой зөөрииие урихэ ябадалдань туһалдаг, мүн өөһэдөө урилсадаг байһан байна. Нимэ зоние нэрлэбэл: Кировэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Нимаев, Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Рипчинов, „Улаан таряашан" колхозой түрүүлэгшэ Бороев болоно. Эдэнэр Хэжэнгын аймагай прокуратураар сүүдэй саг[аа]да хабаадуулагдаба.

Номоев, Антакшинов [...]һан гэмтэ ябадалаар Хэ[жэнгын а]ймагай колхозуудта 1 [...] хүү гарза ушаруул[һан б]айха юм.

Һаяхан БМАССР-эй Ве[рховно] Сүүд Хэжэнгын аймаг о[...] оногой турша соо Номоев[ба Антак]шинов хоёрой гэмтэ ха[...]рһан байна. Тиихэ зуура[...] айеэнь 1932 оной августы[н ...] хуулиин ёһоор 10—10 жэл [...]мэдэ хааха тэрэнээ дүү[...] найнь һүүлдэ һунгаалтын [...] 5—5 жэлээр хаһаха ба бүх[ы эд хөө]риинэнь конфискацилха [...] шиидхэбэ.

Энэ Верховно сүүдэй то[...] шиидхэбэрииие Хэжэнгын а[ймагай] ажалшад һайшаан угтаһа[н...]

П. Дар[...]

Харюусалгата редактор Ц. Д. ДАМДИНЖАП

РЕДАКЦИИН АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС. Улан-Удэ Үнэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23. АТС—1-80; зам. редактора — 23. ответ. секретаря—3-23; отдел.в: партийной и комсомольской жизни, [сельского] хозяйства — 3 23 (2 зв.), культуры и быта, промышленности и транспорта — 4-52; писем трудящихся, внутренней информации и переводов—4-52 (2 зв.); об'явлений — 2-64 (2 зв.).

Н—06533. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР. тираж [...]